

انقلاب اسلامی یکی از دلایل افول آمریکاست

یوم الله ۱۳ آبان
روز ملی مبارزه با استکبار جهانی گرامی باد

هفته‌نامه | سیاسی، فرهنگی و اجتماعی | سال بیست و یکم | شماره ۱۰۲۲ | دوشنبه ۱۰ آبان ۱۴۰۰ | ۲۵ ربیع‌الاول ۱۴۴۳ | اول نوامبر ۲۰۲۱ | ۱۶ صفحه

نماینده ویژه ایران در امور افغانستان در گفت‌وگو با صبح صادق

۴
منطقه

امید جامعه جهانی به نشست تهران

سیامک باقری

۲
نگاه

بروکسل و آینده مذاکرات

عزیز غضنفری

۲
سرمقاله

انتخاب قانونمند

۱۵
پاسدار

فرمانده کل سپاه در پنجمین اجلاس سراسری اساتید شبکه تربیتی صالحین بسیج

قدرت ما مرهون انقلاب است

۳
دیدگاه

حرکت امید آفرین رسانه ملی

رئیس تاز نفس صدا و سیما آستین بالا زده است که با غول‌های رسانه‌ای ضد ایرانی مبارزه نفس‌گیری را آغاز کند. او و همکارانش در مرحله اول در صدد هستند با سرعت دادن به انتشار خبر و تولید محتوای فاخر و قدرتمند در خدمت به مردم پیشتاز باشند و در مرحله دوم برخی از شیادان و مهاجمان جنگ نرم را که دام‌های رسانه‌ای متعدد در اطراف سرزمین افکار عمومی ملت ایران را پهن کرده‌اند، بی‌اعتبار کنند.

۱۳
فرهنگ

رسانه پیشتاز

سه گزارش خبری و نشانه‌های تحول در رسانه ملی

۲
نگاه

حمله سایبری، سوخت!

گزارش صبح صادق
از مدیریت به هنگام مسئولان اجرایی و رسانه ملی

۱۴
جبهه

صفحه ویژه صبح صادق به مناسبت
درگذشت مادر شهیدان خودسیانی

حرکت امید آفرین رسانه ملی

دیدگاه

شماره ۱۰۲۲ | دوشنبه ۱۰ آبان ۱۴۰۰

صداقت

فرهاد مهدوی

کارشناس رسانه

در روزهای گذشته، رسانه ملی شاهد یک تحول اساسی بوده است؛ با آمدن آقای جبلی تحول ویژه‌ای در عرصه رسانه صورت گرفته است که باعث شده است در همین مدت کوتاه، موضوعی مانند اختلال در پمپ بنزین‌ها که طراحان این حمله سایبری برای تبعات آن امیدهایی داشتند را با یک روشنگری گسترده و فراگیر به فرصت تبدیل کند. این حرکت جدید و قابل تقدیر صدا و سیما در دوره جدید به دلایل ذیل باید با قدرت بیشتری ادامه پیدا کند:

در سالیان گذشته به دلیل نبود مدل مناسب خبررسانی، شبکه‌های تلویزیونی در لندن،

واشنگتن و ریاض ایجاد شدند که با پروپاگاندای رسانه‌ای زمینه انحراف افکار عمومی در عرصه‌های اجتماعی، سیاسی، اقتصادی را پدید آوردند. صدا و سیما در دوره جدید تصمیم گرفته است که در عرصه نبرد رسانه‌ای این خط رسانه‌ای ضد آگاهی را خنثی کند و با انتشار به موقع خبر و واقعیات مربوط به آن جلوتر از بقیه روایت‌گر واقعی حوادث داخلی و خارجی باشد.

فقدان منابع خبری پایدار و معتبر سبب شده است، شبکه‌های اجتماعی معاند به قدرت گسترده‌ای در میان مخاطبان خاکستری دست پیدا کنند. برخی از این شبکه‌ها به گونه‌ای واقعیات را وارونه جلوه می‌داند که دشمنان انقلاب اسلامی با تحلیل محتوای آنها، شمارش معکوس برای براندازی جمهوری اسلامی در بهمن ۱۳۹۷ مصادف با ۴۰ سالگی انقلاب را اعلام کرده بودند و با همین دروغ بزرگ به دنبال شوک‌های اقتصادی و

اجتماعی وحشتناک در تهران و شهرستان‌ها بودند. تقویت شبکه‌های تعاملی صدا و سیما و رویکرد انتشار خبرهای واقعی می‌تواند جامعه تشنه خبر و اطلاعات واقعی را سیراب کرده و آنها را از رسیدن به اهداف‌شان مأیوس کند.

ضرب نفوذ اینترنت در خرداد ۱۴۰۰ عدد ۱۱۰ درصد را گذرانده است و تعداد مشترکان اینترنت پهن‌بند در کشور ۹۲ میلیون و ۷۳۷ هزار و ۵۷۲ مشترک اعلام شد. این مقدار از نفوذ در زمینه‌های سرعت، دامنه دسترسی، ظرفیت ذخیره، دقت، گزینش‌گری، تعامل، نوعی از رقابت دشوار را برای صدا و سیما ایجاد کرده است. صدا و سیما جمهوری اسلامی که از نظر زیرساختی و نیروی انسانی با تراکم بی‌حد و اندازه‌ای مواجه است، باید بخشی از ظرفیت‌های تولیدی خود را وارد عرصه اینترنت کند تا عرصه عمومی که به محتوای تعاملی عادت کرده است، از آن بهره‌مند شوند.

فشارهای دولتمردان در سال‌های گذشته یکی از نقاط پر چالش صدا و سیما بوده است؛ به گونه‌ای که دولت روحانی به دلیل پخش فیلم گاندو بخش‌هایی از بودجه صدا و سیمای جمهوری اسلامی ایران را قطع کرد؛ صدا و سیما باید در دوره جدید با حفظ استقلال رسانه‌ای مردم به عنوان چشم و گوش و زبان مردم با دولتمردان سخن بگوید و از رویکرد مخاطب‌محوری خود فاصله بگیرد.

آقای پیمان جبلی رئیس تازه نفس جام جم، آستین بالا زده است که با غول‌های رسانه‌ای ضد ایرانی مبارزه نفس‌گیری را آغاز کند. او و همکارانش در مرحله اول در صدد هستند با سرعت دادن به انتشار خبر و تولید محتوای فاخر و قدرتمند در خدمت به مردم پیشتاز باشند و در مرحله دوم برخی از شیادان و مهاجمان جنگ نرم را که دام‌های رسانه‌ای متعدد در اطراف سرزمین افکار عمومی ملت ایران را پهن کرده‌اند، بی اعتبار کنند.

دریچه

نماد شکست

نگاهی به نتایج سیاست‌های اردوغان در ترکیه

دیپلماسی اقتصادی و رویکرد از بین بردن اختلافات با کشورهای همسایه توانسته بود در مسیر توسعه اقتصادی ترکیه گام بردارد، به این توهم دچار شد که می‌تواند با اعتماد به آمریکا و اعمال سیاست‌های غربی و عبری ژئوپلیتیک منطقه را تغییر داده و به زعم خود امپراتوری عثمانی را احیا کند؛ اما نتیجه این سیاست فرو رفتن ترکیه در باتلاق سیاسی، امنیتی و اقتصادی شد. بحران‌هایی که تازه آغاز شده‌اند و در آینده ترکیه را با مشکلات فراوانی روبرو خواهد کرد. اعتماد به آمریکا، نتیجه‌ای جز تحقیر و تخریب و متلاشی شدن اقتصاد برای ترکیه نداشته و نخواهد داشت؛ به گونه‌ای که هم اکنون رئیس‌جمهور ترکیه به نماد شکست اقتصادی در کشورش تبدیل شده است. در حالی که اردوغان مشغول رجز خوانی در منطقه و در قبال تحولات قریب‌گام است، شواهد موجود بیان‌کننده وضعیت وخیمی است که وی در آنکارا با آن دست و پنجه نرم می‌کند و بقای اردوغان در رأس معادلات قدرت را نیز با تردید روبرو کرده است.

کارشناسان معتقدند، دو مسئله می‌تواند تهدید جدی برای ترکیه بوده و به پاشنه آشیل دولت اردوغان تبدیل شود. سقوط ارزش لیر اولین پاشنه آشیل دولت اردوغان در حوزه اقتصاد خواهد بود. وضعیت بحرانی اقتصاد ترکیه را می‌توان در گفته‌های رئیس بانک مرکزی این کشور به وضوح مشاهده کرد؛ هنگامی که شهاب کاواچی اوغلو از اصلاح پیش‌بینی این بانک در مورد نرخ تورم طی سه سال آینده خبر داد روند نزولی نرخ برابری لیر در بازار جهانی ارز حاکم شد. کاواچی اوغلو اعلام کرد، نرخ تورم سالانه تا پایان سال جاری میلادی به ۱۸/۴ درصد می‌رسد که بالاتر از برآورد ۱۴/۱ درصدی پیش‌بینی بانک مرکزی ترکیه است. رئیس کل بانک مرکزی ترکیه همچنین پیش‌بینی کرد، نرخ تورم در اقتصاد ترکیه تا پایان سال ۲۰۲۲ به ۱۷/۸ درصد برسد که بالاتر از برآورد پیش‌بینی ۷/۸ درصدی خواهد بود. بر اساس آخرین داده‌های منتشر شده از سوی مرکز آمار ترکیه، نرخ تورم سالانه ترکیه در ماه سپتامبر به

۱۹/۵۸ درصد رسیده است که بالاترین سطح از مارس سال ۲۰۱۹ تا کنون به شمار می‌آید. این در حالی است که دولت رجب طیب اردوغان، رئیس‌جمهوری ترکیه وعده داده بود که نرخ تورم تا پایان سال ۲۰۲۱ به ۱۶/۲ برسد. دومین پاشنه آشیل اردوغان ناتوانی وی در ایجاد «سیاست خارجی مستقل» است. وی اکنون نمی‌تواند بدون اجازه آمریکا، سلاح روسی بخرد یا رفتار مستقل در سوریه بر اساس منافع ملت ترکیه اتخاذ کند. اینکه ترکیه از ترس سیاست قهری آمریکا، همواره سیاست‌های خود را با نگاه به سیاست‌های آمریکا اتخاذ می‌کند، نشان می‌دهد اقتصاد ترکیه، اقتصادی وابسته به آمریکا و وابسته محور است که نتیجه سیاست‌های اردوغان در یک دهه گذشته است. فراتر از این، شکست بزرگ دیگر برای اردوغان پذیرفته نشدن این کشور در اتحادیه اروپاست؛ بنابراین اردوغان ترکیه را به سمتی برده است که این کشور در ابهام استراتژیک به سر می‌برد.

اکبر معصومی

کارشناس بین‌الملل

رجب طیب اردوغان در سفر هفته قبل خود به قریباغ ادعا کرد، روزی فرا خواهد رسید که کریدور زنگه‌زور-استانبول بازگشایی و از مسیرهای مهم منطقه خواهد شد. ادعایی که در صورت تحقق مسیر ارتباطی ایران به ارمنستان-اروپا را قطع خواهد کرد.

نگاهی به سیاست‌های منطقه‌ای ایران نشان می‌دهد، این گفته‌ها در حد ادعا باقی خواهد ماند و تحقق رؤیاهای متعارض با منافع ملی ایران در منطقه با شکست روبرو خواهد شد. اما فارغ از این مسئله، سؤال این است که دلیل ماجراجویی‌های ترکیه در منطقه که پیش از این در سوریه و عراق شاهد آن بودیم و به تازگی در منطقه قفقاز جنوبی دنبال می‌شود، چیست؟ اردوغان که پیش از این با فعال‌سازی

عکس و مکت

رسم مهمان‌نوازی، محمدرضا، کودک مجروح مسجد فاطمیه قندهار است که پرستاران مهربان بیمارستان بقیه‌الله تهران در روز تولدش غافلگیرش کردند و بدون اطلاع قبلی برای جشن گرفتنش از آغاز تنش‌ها در افغانستان، ایران میزبان بسیاری از مجروحان این کشور است؛ در حالی که کشورهای دیگر حتی مرزهای خود را به روی مهاجران افغانستانی بسته‌اند.

حتی از استخوان‌ها هم می‌ترسند! مادر فلسطینی که برای زیارت مزار فرزندش رفته است، با ممانعت سربازان رژیم غاصب صهیونیستی مواجه شده است. این خردان کودککش بزهد از ترس اینکه نکند این شهید سبب جوشش احساسات فلسطینیان شود، با بلدوزر قصد تخریب این قبر را کردند. صهیونیست‌ها از مرده و زنده مخالفان‌شان می‌ترسند!

من رئیس‌جمهور رو دیدم! / تصور کنید مونوری پیش دوستانتان بگه دانشم بنزین می‌زدم، رئیس‌جمهور رو دیدم که اومده بود پمپ بنزین! هیچ کس حرف او را باور نمی‌کند، چون هشت سال رئیس‌جمهوری داشتیم که حتی اگر روز راهپیمایی به میان مردم می‌آمد در حلقه محافظانش مردم نمی‌توانستند او را ببینند! این حضورهای میدانی کمترین آورده‌ای که برای مردم دارد، دلگرمی است.

توهمات بی‌پایان پرزیدنت! / بایدن که در هر سخنرانی و حضور عمومی، یک سوتی به بار می‌آورد، این بار در پایان سخنرانی خود قصد داشت با فرد کناری خود دست بدهد، در حالی که هیچ کس در کنار او نبود! وقتی هم که به خود می‌آید، سرفه‌های الکی می‌کند و با آن دست جلوی دهانش را می‌گیرد و با همان دست به پایین سن رفته و به همه دست می‌دهد تا تلافی کند!

جنگ بوده؟! وزیر بهداشت برای اطمینان از رعایت شیوه‌نامه‌های بهداشتی به خوابگاهی در تهران سر می‌زند، اما غافل از اینکه در خوابگاه‌ها نه تنها فاصله‌گذاری‌ها رعایت نمی‌شود؛ بلکه حتی از اصول اولیه نظم هم خبری نیست! البته احتمالاً این بازدید سرزده، دکتر عین‌اللهی را یاد دوران دانشجویی خودش هم انداخته باشد.

اخراج به جرم موز خوردن! / با بلانگرفتن توسانات ارزی در ترکیه و گران شدن بسیاری از کالاها و کاهش ارزش لیر، دولت ترکیه هفت پناهنده سوری به این کشور را به جرم اینکه با خوردن موز قصد تمسخر اوضاع در ترکیه را داشته‌اند، اخراج کرد. در روزهای گذشته مردم ترکیه نسبت به اینکه ارزش یک کیلو موز از یک لیر ترکیه بالاتر رفته است، اعتراض‌هایی را نسبت به اردوغان به پا داشتند.

روزنه

هدف حداکثری و حداقلی

مهدی خورشیدی

مدیر سیاسی منطقه چهارم دریایی سپاه

روی کار آمدن دولت مردمی، امید را در جامعه پدید آورده است. نشانه‌هایی از عزم جزم دولت سیزدهم در راه خدمت، هویدا شده که قابل تحسین و شایسته تقدیر است؛ موضوعی که نظرسنجی‌ها و افکارسنجی‌های معتبر نیز بر آن صحنه می‌گذارند. برای نمونه، تازه‌ترین نظرسنجی «گالوپ» از رضایت ۷۲ درصدی مردم از عملکرد دولت آقای رئیسی نسبت به دولت قبیل حکایت دارد. البته این نظر تنها نتیجه تأثیرات روانی یا رسانه‌ای از تغییر مدیران اجرایی کشور نیست و نگاهی به شاخصه‌های گوناگون، به ویژه در حوزه اقتصاد بهبود وضعیت کشور و خدمت‌رسانی بهتر را نشان می‌دهد. چنانکه کاهش ۵/۴ درصدی نرخ تورم نقطه به نقطه در مهر که گفته می‌شود نتیجه استقراض نکردن از بانک مرکزی بوده، نمونه‌ای عینی از عزم دولت برای رفع مشکلات است، البته ناگفته پیداست که این تغییرات در روزها و ماه‌های ابتدای دولت مردمی به هیچ وجه کافی و قانع‌کننده نیست؛ بلکه روند خدمت به مردم و حل مشکلات کشور باید شتاب بیشتری به خود بگیرد و اقدامات مبارکی که آغاز شده است تا حصول نتیجه و احساس نتایج آن در زندگی و سفره مردم تداوم داشته باشد. تنها یکی از این موارد، راه‌اندازی جمع‌های خدمت و حضور میدانی رئیس‌جمهور در استان‌ها و شهرستان‌های دور دست و پیگیری امورات مردم است؛ این گونه که بالاترین مقام اجرایی کشور بی‌واسطه با مردم ملاقات می‌کند و این فرصت برای افراد وجود دارد که چهره به چهره مطالبات را منتقل کرده و گاهی فی‌المجلس به نتیجه برسند. استمرار این رویکرد و عمل به تعهدات، بذل امید را در جامعه شکوفا کرده و برای عمق‌بخشی به انقلاب در داخل و خارج کمک شایانی خواهد کرد. این تعمیق و تحکیم، در وضعیت فعلی نیازی اساسی و مبنایی بوده و می‌تواند در موضوعات گوناگون، به‌ویژه تولید امنیت به‌منزله موتور محرکه و عنصر پیشران عمل کند. بی‌شک، از ابتدای شکل‌گیری این دولت که مواضع انقلابی گرفته و تا این لحظه، بوی انقلاب از آن به مشام می‌رسد، البته هدف حداکثری مخالفان و معارضان، ناکام‌سازی و به شکست کشاندن این تیم بوده تا جریان انقلابی را ناکارآمد و ناموفق جلوه دهند. طبیعی است دشمن که توان دستیابی به این هدف حداکثری را ندارد، پروژه‌هایی را با هدف مشغول‌سازی دولت به مسائل حاشیه‌ای و کم مقدار در دستور کار خود قرار می‌دهد تا با دستیابی به این هدف حداقلی قوه مجریه را در عملیاتی کردن برنامه‌ها تا تأخیر و کش و قوس مواجه کند. شبیه آنچه در جلسه تکریم و معارفه استاندار آذربایجان شرقی رخ داد که فارغ از انگیزه یا انگیزه‌های ضارب، موضع‌گیری‌ها و نحوه پردازش این اتفاق و گمانه‌زنی‌های طرح شده، می‌تواند به عنوان کاتالیزور برای این هدف حداقلی به دشمن کمک کرده و او را در نیل به این هدف یاری کند. نکته مهم و راهبردی اینکه دولت باید در مواجهه با این سناریو هوشمندانه عمل کرده و بدون وارد شدن به حواشی همه‌تمرکز خود را برای حل مشکلات کشور و پیشبرد اهداف ملت بزرگ ایران بگذارد.

ان عزم‌مت فولکل علی‌الله. آل عمران/۱۵۹

یادداشت

شکست در التنف

محمدصادق مصطفوی

کارشناس بین الملل

پایگاه نظامی «التنف» محل استقرار نیروهای آمریکایی در منطقه جنوب شرقی سوریه است که در استان حمص واقع شده است. این پایگاه در فاصله ۲۲ کیلومتری از مرز عراق قرار گرفته و به همین میزان از خاک اردن فاصله دارد. در واقع می توان گفت این پایگاه در مرکز سه ضلعی راهبردی دمشق، بغداد و امان واقع شده است و از سوی دیگر یکی از نقاط راهبردی در مسیر مواصلاتی بغداد- دمشق است. بنابراین این پایگاه را می توان از مهم ترین پایگاه ها برای آمریکا در خاک سوریه دانست. جبهه مقاومت نیز ضمن وقوف به اهمیت این موقعیت جغرافیایی و تلاش راهبردی که برای پایان اشغالگری آمریکا، نه تنها نسبت به حضور نیروهای اشغالگری تفاوت نبوده، بلکه تلاش شده است تا زمینه برای بیرون کردن اشغالگران فراهم شود. حمله پهبادی مقاومت که با پیچیدگی های خاصی همراه بود و نه تنها غافلگیری دشمن را رقم زد، بلکه مقابله با آن را نیز برای نیروهای آمریکایی ناممکن کرد، به این هدف بر می گردد. غافلگیری نیروهای آمریکایی در دو بعد حائز اهمیت است؛ اولاً نیروهای نظامی این کشور و ستاد فرماندهی سنتکام از رخداد آن دچار دلهره شدند و ثانیاً ساکنان کاخ سفید و سیاستمداران این کشور نیز در مواجهه با این اتفاق نتوانستند موضع مشخصی اتخاذ کنند که از شدت این ضربه حکایت دارد؛ ضربه ای که بیش از هر چیزی جایگاه پوشالی آمریکا را در منطقه مورد اصابت قرار داد؛ ولسی در این خصوص توجه به چند نکته ضروری است:

۱- حمله به پایگاه نیروهای آمریکایی در التنف به صورت همزمان از خاک سوریه و عراق صورت گرفت و این امر از پیوستگی عمیقی حکایت دارد که در جبهه مقاومت علیه اشغالگری نیروهای متجاوز به ویژه آمریکایی ها شکل گرفته است و توان تکنولوژیک برای ضربه زدن به آنها در پناهگاههایی که به ادعای واشنگتن با بروزترین تجهیزات پدافندی حفاظت می شود.

۲- مخابره این پیام به نیروهای اشغالگر که عزم جبهه مقاومت برای اخراج آنها از منطقه بیش از پیش جزم شده است. از این رو بی تردید این اقدام نقطه عطفی خواهد بود بر مقابله سخت و گسترده نیروهای مقاومت با استفاده از تسلیحات پیشرفته نظامی از جمله پهپادهای تهاجمی و انتحاری با هدف سرعت بخشیدن به اخراج نیروهای آمریکایی از منطقه.

۳- زمینه سازی برای تقویت کردبور مواصلاتی تهران، بغداد، دمشق و بیروت که منافع گسترده اقتصادی و امنیتی برای این دولت ها در پی دارد، از طریق ناامن سازی پایگاه های نظامی بیگانگان در این مسیر که پایگاه التنف از مهم ترین آنهاست.

۴- به عنوان آخرین نکته نیز می توان این حمله را پاسخی به حمله مشترک رژیم صهیونیستی و آمریکا به نیروهای مقاومت در منطقه تدمر دانست؛ حمله ای که از سوی رژیم صهیونیستی و با حمایت آمریکا از مبدأ پایگاه التنف انجام شد و جبهه مقاومت اعلام کرده بود آن را بی پاسخ نخواهد گذاشت، بنابراین این اقدام زمینه ای برای پاسخ های قاطع مقاومت به تجاوزات نیروهای اشغالگر در سطوح گسترده تر و با شدت بسیار بیشتر نسبت به گذشته خواهد بود.

گروه منطقه

صبح صادق

دومین اجلاس وزرای خارجه کشورهای همسایه افغانستان به همراه روسیه چهارشنبه هفته گذشته (۵ آبان ۱۴۰۰) با هدف کمک به ثبات و امنیت و فرآیند سیاسی در افغانستان و برای برون رفت از بحران های امنیتی و انسانی که هم اکنون ملت این کشور را درگیر کرده است، در تهران برگزار شد. در این اجلاس وزرای خارجه جمهوری اسلامی ایران، پاکستان، ترکمنستان، ازبکستان، تاجیکستان، چین و روسیه که در دور اول این نشست در پاکستان درخواست حضور در نشست تهران را مطرح کرده بود و مورد موافقت اعضا هم قرار گرفته بود، درباره تحولات افغانستان بحث و تبادل نظر کردند؛ در

همین راستا با دکتر حسن کاظمی قمی گفت و گو کردیم. نماینده ویژه جمهوری اسلامی ایران در امور افغانستان دستاوردهای نشست اخیر همسایگان در تهران را تشریح کرد که در ادامه می خوانید.

در حال حاضر در حوزه دیپلماسی در رابطه با بحث افغانستان سه فرمت در حال پیگیری است: اول در دوحه قطر که مبتکر آن آمریکایی ها بودند. آمریکا بعد از شکست مفتضحانه در افغانستان و خروج اجباری و فرارگونه از این کشور به سراغ از سرگیری گفت وگوهای دوحه و به اصطلاح با حضور طرف های افغانی رفت که تاکنون هیچ دستاوردی نداشته است.

دوم در مسکو و با ابتکار فدراسیون روسیه و با حضور کشورهای همسایه افغانستان به علاوه آمریکا و نمایندگان افغانی در حال پیگیری است که

دکتر حسن کاظمی قمی

نماینده ویژه جمهوری اسلامی ایران در امور افغانستان

در گفت وگووی اختصاصی با صبح صادق

امید جامعه جهانی به نشست تهران

در نشست اخیر آمریکایی ها حضور نداشتند. در این فرمت راه های برون رفت از وضعیت فعلی افغانستان دنبال می شود.

و اما سازوکار سوم در تهران و با حضور وزرای خارجه همسایگان افغانستان به همراه روسیه در حال پیگیری است. در نشست تهران موضوعات از زوایای گوناگونی، از جمله سیاسی، انسانی، امنیتی و اقتصادی مورد توجه قرار گرفت.

این اجلاس به اذعان ناظران و تحلیلگران سیاسی با توفیقات خیلی خوبی همراه بود. تا جایی که «احمدالله وثیق» معاون سخنگوی طالبان در این باره گفت: «ما از این نشست حمایت می کنیم. همان شد که انتظار می رفت و این نشست مثبت و به سود افغانستان بود.»

در نشست تهران همه شرکت کنندگان نگران

فراسو

رد پای تل آویو

کودتا دو روز پس از ملاقات با نماینده آمریکا

تنها دو روز پس از ملاقات «جفری فلتمن»، نماینده ویژه ایالات متحده در شاخ آفریقا با مقامات نظامی و دولت مدنی سودان رخ داد و فرمانده نیروهای مسلح سودان به آمریکایی ها درباره اقدام احتمالی نیروهای ارتش سودان علیه کابینه غیر نظامی اطلاع داده بود. این مسئله نقش و نفوذ واشنگتن را در این رخداد برجسته کرده است. گفته می شود آمریکا با وجود آنکه در ظاهر حامی روند دموکراتیک و مخالف هر گونه کودتا در سودان است، اما نسبت به اقدام ژنرال البرهان هیچ گونه ممانعت جدی انجام نداد.

از سوی دیگر، برخی رسانه های صهیونیستی فاش کردند تل آویو از طریق سازمان مוסاد و وزارت خارجه این رژیم در حوادث اخیر سودان نقش داشته و علناً از نظامیان در سودان حمایت می کند و «محمد حمیدتی» معاون رئیس شورای حاکمیتی که در واقع فرد شماره دو در سودان است، به طور آشکار با مוסاد همکاری می کند.

محافل رسمی در سرزمین های اشغالی می گویند هر چند تلاش آمریکا برای دموکراسی سازی در

بارها علیه تلاش های نظامیان برای کودتا تظاهرات کرده اند. سودان از سال ۲۰۱۹ و پس از سقوط حکومت عمر البشیر وارد یک چرخه نزاع قدرت میان نظامیان و سیاستمداران و جریان جامعه مدنی شده و مخالفان، مقامات ارتش را به تلاش برای احیای دیکتاتوری پیشین متهم می کنند. عمر البشیر که از سال ۱۹۸۹ بر سودان حاکم بود، پس از برپایی تظاهرات در خارطوم و سایر ایالت های این کشور، در اعتراض به گرانی و اوضاع بد معیشتی این کشور، در ۱۱ آوریل ۲۰۱۹ از قدرت برکنار شد و یک دولت انتقالی، اداره امور کشور را در دست گرفت که ریاست آن بر عهده «عبدالله حمدوک» نهاده شد. دولت انتقالی سودان در اوت ۲۰۱۹ میلادی آغاز به کار کرد و قرار بود مدت زمان انتقال قدرت از نظامیان به غیر نظامیان ۳۹ ماهه باشد و در این مدت قدرت میان ارتش و ائتلاف «آزادی و تغییر» تقسیم شود. با این حال نظامیان با اتکا به قدرت سلاح سعی دارند در حاکمیت سودان دست برتر را داشته باشند. نکته قابل توجه این است که تلاش برای کودتا

فرزان شهیدی

کارشناس ارشد بین الملل

وقوع کودتای اخیر نظامی در سودان سؤالاتی را درباره ابعاد و اهداف این حادثه برانگیخته است. گروهی از نظامیان به اقامتگاه «عبدالله حمدوک» نخست وزیر سودان حمله کردند و او را در بازداشت خانگی قرار دادند. علاوه بر نخست وزیر، چند نفر از وزرا و فرماندار خارطوم هم از سوی نظامیان بازداشت شدند. ژنرال «عبدالفتاح البرهان» رئیس شورای حاکمیتی انتقالی سودان ضمن اعلام وضعیت فوق العاده و انحلال شورای حاکمیتی و شورای وزیران سودان، مدعی شد ارتش سودان به کودتا دست نزده، بلکه صرفاً در حال اصلاح جریان انقلاب است. این حادثه پس از تنش طولانی میان دولت های انتقالی نظامی و مدنی روی داده و در هفته های گذشته شهروندان هوادار دولت غیر نظامی

رصد

محاصره دشمن با مین های دریایی

در تنگه هرمز تمرین کرده بود. این آزمایش های ایرانی شامل انبوهی از قایق های تندرو مجهز به موشک های کروز و راکت، ازدرهای کالیبر متوسط و بزرگ، مین های دریایی، مسلسل های سنگین و موشک های زمین به هوا بود.

وحشت و استرس در سرزمین های اشغالی

تا میز اسرائیل: ارتش رژیم اسرائیل با توجه به تهدید فزاینده پهپادهای ساخت ایران که در سال های اخیر به خاورمیانه سر ازیر شده اند، به طور قابل توجهی دفاع هوایی خود را به ویژه در شمال فلسطین اشغالی تقویت می کند. علاوه بر تهدیداتی که پدافند هوایی رژیم اسرائیل در گذشته با آن روبرو بوده است، شلیک موشک و حمله پهپادها، ارتش اسرائیل را به طور فزاینده ای مجبور به مقابله با هوایماهای بدون سرنشین بزرگ و کوچک کرده است. مقابله با حملات پهپادها دشوار است؛ زیرا شناسایی پهپادها نسبت به هوایماهای سرنشین دار نسبتاً بزرگ تر دشوارتر است.

باز هم خرید سلاح از آمریکا

رویترز: عربستان سعودی که تحت فشار شدید آمریکا برای پایان دادن به محاصره بنادر یمن است، از واشنگتن برای تقویت پدافندی خود کمک خواسته است. ریاض خواستار خرید تسلیحات آمریکایی برای کمک به عربستان سعودی در تقویت سسامانه های دفاعی خود پس از حملات نیروهای یمنی به قلمرو خود با پهپادهای نظامی و موشک های بالستیک شده است.

دریای مین گذاری شده

نشنانل اینترست: مؤثر ترین و اثبات شده ترین سلاح ایران برای قطع تردد دریایی در تنگه هرمز احتمالاً مین های دریایی است. نیروهای ایرانی با انبوهی از هوایماهای تهاجمی کوچک خود امکان آسیب رساندن واقعی به نیروی دریایی ایالات متحده را دارند. در واقع، سپاه پیش از این در آزمایشی به نام «پیامبر اعظم نهم»، چنین حمله ای را علیه ماکت ناو «یواس نیمیتس»

شگفتانه چینی

چرا آزمایش موشک هایپرسونیک پکن سبب شگفتی واشنگتن شد؟

ثمانه اکوان

دبیر گروه بین‌الملل

حدود دو هفته پیش روزنامه «فایننشال تایمز» گزارشی داد که چین در فاصله روزهای ۲۷ ژوئیه تا ۱۳ اوت سال جاری دو موشک هایپرسونیک با قابلیت هسته‌ای را آزمایش کرده است. این توسعه در صنعت موشکی چین، آن طور که مقامات آمریکایی گفته بودند سبب حیرت آنها شده و شگفتانه بزرگی برای دستگاه اطلاعاتی ایالات متحده بود.

ایس‌ن خبر چند هفته بعد در روز ۲۱ اکتبر جالب‌تر نیز شد؛ زیرا رسانه‌ها خبر دادند ایالات متحده نتوانسته است آخرین مدل موشک هایپرسونیک خود را آزمایش کند؛ زیرا آزمایش راکت آن با شکست مواجه شده است. با وجود اینکه راکت‌های موشک معمولاً جزء فناوری‌های مرتبط با موشک‌های هایپرسونیک حساب نمی‌شود، اما این حس را برای آمریکایی‌ها به وجود آورد که شاید در مسابقه تسلیحاتی با پکن عقب مانده‌اند.

رقابت برای رسیدن به فناوری موشک‌های هایپرسونیک به حد کافی برای قدرت‌های جهانی جذاب و حیاتی به حساب می‌آید که بخواهند بخشی از اقدامات دیگر خود در صنایع نظامی را تعطیل کرده و روی این مسئله متمرکز شوند. در سال‌های اخیر، روسیه، ایالات متحده و چین رقابت بسیار شدیدی را برای دسترسی به این فناوری با یکدیگر داشته‌اند. کلمه «هایپرسونیک» به معنای این است که موشک‌ها بین پنج تا ده برابر بیشتر از سرعت صوت، سرعت خواهند داشت، اما سرعت، تنها جاذبه موشک‌های هایپرسونیک نیست؛ زیرا آنها به جز سرعت بالا قادر به حرکت در مدار پایین بوده و نسبت به موشک‌های بالستیک میان‌برد از قدرت بیشتری نیز برخوردار هستند و همین مسئله باعث می‌شود ردیابی و از بین بردن آنها به‌شدت سخت شود.

اگر چین به این سرعت توانسته است به این فناوری دست پیدا کند، به معنای این است که آمریکا واقعا در این مرحله از پکن عقب افتاده است. یکی از قابلیت‌های جالب توجه این نوع موشک‌ها، تغییر مسیر حرکت آن به صورت چندباره است که می‌تواند قابلیت پیش‌بینی مسیر حرکت موشک را برای طرف مقابل

بسیار سخت کند و به این ترتیب موشک‌ها می‌توانند از رادارها مخفی مانده و در عین حال از اقدامات دفاعی دیگر نیز خود را پنهان کنند و بتوانند قدرت تخریبی و هدف‌یابی بیشتری داشته باشند.

تاکنون گمان می‌رفت مسئله موشک‌های هایپرسونیک چین در راستای رقابت‌های جنگ سردی واشنگتن و پکن بتواند بررسی و تحلیل شود. همان‌طور که در دوران جنگ سرد اتحاد جماهیر شوروی و آمریکا در رقابت برای دستیابی به سلاح‌های مشابه قرار داشتند، به‌نظر می‌رسد در وضعیت فعلی نیز پکن و واشنگتن در همین رقابت به سر می‌برند.

شگفتی آمریکا از موشک‌های چینی و تلاش این کشور برای رسیدن به فناوری آن نشان می‌دهد، رقابت‌های واشنگتن و پکن تنها در اینکه کدام کشور ثروتمندتر خواهد بود و قدرت اقتصادی بالاتری خواهد داشت، نیست. این سرآغاز فهمی جدید از رقابت‌های آمریکا و چین در وضعیت فعلی است؛ رقابتی که نمی‌توان آن را تنها در مسائل تجاری خلاصه کرد و پیشرفت‌های نظامی به بخش جداناپذیری از این رقابت‌ها تبدیل شده است.

چین مسیری را برای رقابت با آمریکا می‌پیماید که

به‌نظر می‌رسد برای ایالات متحده بسیار چالش برانگیز باشد. چین در عین حال که به پیشرفت و فناوری نظامی خود فکر می‌کند، به دنبال رونق و رشد اقتصادی نیز هست؛ اما آمریکا در حال حاضر نمی‌داند آیا باید برای رشد اقتصادی بیشتر با چین بجنگد یا اینکه تمام منابع مالی خود را صرف فناوری‌های نظامی روز کند. اگر چین تاکنون با راهبرد تجارت گسترده بین‌المللی و هزینه منابع حاصل از آن در داخل کشورش با سایر کشورهای رقابت می‌کرد، آمریکا تنها به عملیات‌های نظامی فکر می‌کرد و توجه و تمایل چندانی برای سرمایه‌گذاری در داخل خاکش را نداشت.

رقابت‌های ایالات متحده و چین از این منظر بسیار جالب توجه است؛ زیرا افق‌های جدیدی را در برابر آمریکا می‌گشاید که توان رقابت در این زمینه‌ها را با چین نداشته و به‌نظر نمی‌رسد از این پس نیز داشته باشد. پکن و واشنگتن حالا وارد رقابتی شده‌اند که شاخصه‌های اصلی آن نه فناوری‌های پیشرفته و ابزار و تجهیزات نظامی با آخرین فناوری روز، بلکه شاخصه اصلی آن رشد داخلی و میزان تولید ناخالص داخلی کشورهاست. چین در هر دو زمینه پیشرو است؛ اما آمریکا راه زیادی در این زمینه در پیش دارد.

تحلیل

بحران پشت‌مرزها

سیل مهاجران در راه ایالات متحده آمریکا

تمام این بی‌مدیریتی و بحران در شرایط اتفاق افتاده است که نمایندگان کنگره و به‌خصوص جمهوری خواهان بر شکست خورده بودن سیاست بایدن و همچنین تلاش‌های کاملاً هریس معاونش در جلوگیری از سرازیر شدن مهاجران به مرزهای آمریکا تأکید می‌کردند. جمهوری خواهان معتقدند عملکرد بسیار ضعیف هریس و همچنین بلاکلیفی دولت بایدن تنها به این دلیل است که آنها نمی‌خواهند سیاست‌های ترامپ را در مسئله مهاجران ادامه دهند. مسئله بعدی نوع برخورد دولت آمریکا و مأموران مرزی با این مهاجران است. از زمانی که مأموران اسپسوار با شلاق به جان مهاجران هائیتی تبار افتادند، مدت‌زمان زیادی نمی‌گذرد. کمیته‌هایی در کنگره آمریکا مشغول بررسی این حوادث هستند و از اینکه دولت بایدن با مهاجران چنین رفتار کرده و ایالات متحده را در برابر اتهامات ضد حقوق بشری قرار داده است، به شدت ناراحتند.

سیل مهاجران و پناهجویانی که از کشورهای آمریکای مرکزی و لاتین به سمت مرزهای ایالات متحده در حرکت هستند، هشدارها در خصوص نوع برخورد با آنها را در آمریکا افزایش داده است. از یک‌مسو دولت بایدن نمی‌تواند جلوی حرکت کاروان مهاجران را بگیرد و از سوی دیگر تصاویر منتشر شده نشان می‌دهد، آنها در مقابله با گارد‌های امنیتی و ارتش آمریکا در مرزهای جنوبی این کشور، آنها را کنار زده و راه خود به‌سوی مرز آمریکا را باز می‌کنند. مسئولان سابق دولت اوباما و ترامپ با این حال بر این عقیده هستند که دولت بایدن با مشخص نکردن تکلیف خود در برابر مهاجران، بر این بحران دامن زده است. آن‌طور که رسانه‌های آمریکایی گزارش داده‌اند، درخواست‌های مهاجران و پناهجویی از قبل از زمان کرونا، در ادارات مهاجرت آمریکا بررسی نشده و همین مسئله بر تصمیم مهاجران در خصوص گذشتن غیر قانونی از مرزهای آمریکا تأثیر گذاشته است.

گزارش

منطقه محرمانه

سازمان‌های اطلاعاتی آمریکا و انگلیس آنلاین می‌شوند؟

شرکت «آمازون» اعلام کرد، یک نسخه جدید از خدمات آمازون تحت وب را که راه حلی مبتنی بر ذخیره‌سازی ابری است، طراحی کرده است که به‌طور خاص می‌تواند از سوی جامعه اطلاعاتی، از جمله دولت ایالات متحده و پیمانکاران آن استفاده شود. سرویس جدید آمازون که با نام «منطقه محرمانه» شناخته شده و آمازون آن را با این نام برچسب‌گذاری می‌کند، محتویات کاری را که تا سطح طبقه‌بندی «محرمانه» امنیتی ایالات متحده بالا می‌آید، طراحی می‌کند و اولین ارائه‌دهنده ابرهای تجاری برای استفاده در سازمان‌های اطلاعاتی غربی است. این سرویس جامعه اطلاعاتی ایالات متحده را قادر می‌سازد قابلیت ابر تجاری در تمام سطوح طبقه‌بندی، از جمله طبقه‌بندی نشده، حساس، محرمانه و فوق‌محرمانه را در دسترس داشته باشد.

این سرویس احتمالاً قرار است برای دولت انگلیس و سازمان‌های اطلاعاتی این کشور نیز راه‌اندازی شود. در همین راستا ستاد ارتباطات دولت انگلیس (GCHQ) از تهیه یک سیستم ابری با امنیت بالا دفاع کرده است. سازمان‌های اطلاعاتی انگلیس و همچنین سایر ادارات دولتی، مانند وزارت دفاع در طول عملیات مشترک از این سیستم استفاده می‌کنند. به‌نوشته روزنامه فایننشال تایمز، این توافق در سال جاری با واحد سرویس‌های ابر آمازون امضا شد و داده‌های تمام آژانس‌های مذكور در انگلیس نگهداری می‌شود.

این خدمات برای استفاده از اسناد محرمانه و فوق محرمانه در گذشته استفاده شده است. اعلام ناحیه محرمانه جدید در خدمات آمازون البته در زمان درستی صورت نگرفته است، زیرا سرویس‌های ابری که از سوی آمازون میزبانی شده‌اند، در ماه‌های اخیر بارها لو رفته و مکان خوبی برای جولان هکرها بوده‌اند!

جهان

شماره ۱۰۲۲ | دوشنبه ۱۰ آبان ۱۴۰۰

صداقت

پیشخوان

کودتا در سودان

هفته گذشته، کودتا در سودان به یکی از تیرهای مهم رسانه‌های جهان تبدیل شد. یکی از فرماندهان ارتش سودان ظهر دوشنبه، ۲۵ اکتبر اعلام کرد، دولت این کشور منحل شده و نظامیان به زودی یک کابینه از افراد با صلاحیت تشکیل می‌دهند. نظامیان بامداد این روز عبدالله حمدوک، نخست‌وزیر و شمار گسترده‌ای از اعضای دولت و شورای انتقالی سودان را بازداشت کرده بودند. این حادثه پس از هفته‌ها تنش میان دولت‌های انتقالی نظامی و مدنی روی می‌دهد. در هفته‌های گذشته شهروندان هوادار دولت غیرنظامی بارها علیه تلاش‌های نظامیان برای «کودتا» تظاهرات کرده بودند. از دوشنبه هفته گذشته تاکنون اینترنت در سراسر سودان قطع یا مختل شده است. شهروندان معترض به دعوت انجمن کاری سودان، بزرگ‌ترین نهاد حامی دموکراسی در این کشور در خیابان‌های خارطوم، پایتخت تجمع کرده‌اند. سخنگوی این نهاد از شهروندان خواسته است با ترمز از فرمان نظامیان با کودتا در این کشور مقابله کنند. خبرگزاری فرانسه گزارش کرده است، اختلافات گسترده میان مقامات غیرنظامی دولت انتقالی، مقاومت در برابر کودتاگران را سخت کرده است. سودان از سال ۲۰۱۹ پس از سقوط حکومت «عمر بشیر» وارد یک چرخه نزاع قدرت میان نظامیان و سیاستمداران و «نمایندگان جامعه مدنی» شده است. مخالفان نظامیان، مقامات ارتش را به تلاش برای بازگرداندن دیکتاتوری پیشین متهم می‌کنند.

جنجال‌های فیس بوک

«فرانسس هاگان» یکی از مدیران ارشد سابق شرکت فیس‌بوک که حالا محتوای اسناد مربوط به کوتاهی این شرکت در انتشار محتوای غیر اخلاقی، توهین‌آمیز و نفرت‌برانگیز را آشکار کرده است، باز هم با حضور در جلسه استماع کنگره، به شهادت در خصوص نوع رفتار این شرکت در فضای مجازی پرداخت. اسناد داخلی فیس‌بوک نشان می‌دهد، این شرکت هم‌پای گسترش سریع به کشورهای مختلف دنیا در بیش از یک دهه گذشته، در پیشگیری از انتشار محتوای نامناسب نکوشیده است. به گزارش رویترز، کارکنان فیس‌بوک سال‌ها در این باره هشدار داده‌اند که به وعده‌اش در جلوگیری از انتشار نفرت‌رانی در کشورهایی مثل افغانستان و یمن عمل نکرده است. علاوه بر این، پارسال بر اساس بررسی داخلی، یکی از کارکنان فیس بوک هشدار داده بود که نظارت بر محتوای نامناسب «شکاف‌های قابل توجهی» دارد؛ به‌خصوص در کشورهایی که در خطر خشونت واقعی هستند، مانند اتیوپی و میانمار.

استرداد آسانژ

وکلا «جولین آسانژ»، بنیانگذار ویکی لیکس این روزها در دادگاه لندن، مشغول تلاش برای مقابله با درخواست‌های مکرر ایالات متحده جهت بازگرداندن او به آمریکا هستند. در ابتدای سال ۲۰۲۱ میلادی، آمریکا نتوانست حکم دادگاه برای بازگرداندن آسانژ را بگیرد؛ اما تلاش‌ها در روزهای اخیر شدت بیشتری گرفته است. در همین راستا، آمریکا به انگلستان قول داده است که او را در زندان‌های فوق امنیتی قرار نداده و در عین حال شرایط بهتری برای او فراهم کند؛ با این حال به نظر می‌رسد ترس از در خطر بودن جان آسانژ در هنگام استردادش به آمریکا، مانعی جدی برای پذیرفتن درخواست آمریکا باشد.

سوچی در دادگاه

«آنگ سان سوچی» رهبر پیشین میانمار که به واسطه کودتای نظامیان در حصر به سر می‌برد، برای اولین بار هفته گذشته در دادگاه حاضر شد تا به اتهاماتش پاسخ دهد. سوچی ۷۶ ساله، هم‌اکنون با اتهامات گوناگونی، از جمله ترغیب جامعه جهانی به همکاری نکردن با دولت جدید میانمار رویه‌روست؛ البته او این اتهام را رد کرده است. سوچی همچنین به منتشر کردن اطلاعات محرمانه دولتی و شکستن قوانین کرونایی متهم شده است. او پیش از این اعلام کرده بود به دلیل مسائل مرتبط با سلامتی اش در دادگاه حاضر نخواهد شد؛ اما در نهایت در جلسه اول شرکت کرد.

غیبت ملکه

ملکه انگلستان که این روزها در بستر بیماری است، نتوانست در اجلاس آب و هوایی که هفته گذشته در اسکاتلند برگزار شد، حضور یابد؛ زیرا پزشکان به او توصیه کرده بودند که به دلیل مسائل مرتبط با سلامتی اش، نباید راه برود. ملکه انگلستان که ۹۵ سال دارد، در همان هفته گذشته برای برخی آزمایش‌های پزشکی در بیمارستان بستری شده بود و اخبار و شایعاتی درباره آمادگی باکینگهام برای احتمال مرگ او در رسانه‌های انگلیسی و آمریکایی منتشر شد. ملکه انگلستان از دو هفته پیش برای اولین بار با عصا در انظار عموم ظاهر شد.

یادداشت

بورس در دهه‌ای که گذشت

علی صفر علی

کارشناس بازار سرمایه

بازار سرمایه طی هشت سال گذشته را می‌توان به چهار دوره اصلی تقسیم کرد:

دوره اول مربوط به سال ۱۳۹۲ و زمان تحویل دولت دهم به دولت یازدهم است. در این دوره با توجه به آغاز تحریم‌ها و شرایط ایجاد شده برای کشور، نرخ ارز دچار جهش شد. از طرفی روابط تجاری با کشورهای همسایه و بقیه کشورها نیز با مشکلاتی مواجه شد. موضوعاتی که باعث شد بازار سرمایه نیز تحت الشعاع قرار بگیرد.

با فرارسیدن ایام انتخابات ریاست جمهوری دوره یازدهم و حضور نامزدهای مختلف و مباحثی چون مذاکره و توافق، نگاه مثبتی در بازار ایجاد شد و بعد از مدت‌ها یک افزایش نسبی در بورس ثبت شد. این نگاه مثبت تا زمانی که برجام شروع شد نیز جلو رفت و تا تحقق توافق نهایی ادامه داشت.

دوره دوم بعد از برجام شروع شد. پس از امضای برجام، شرکت‌های بزرگ دنیا همکاری‌هایی را بر روی کاغذ با ایران شروع کردند. همکاری‌هایی که اثر آن بر بازار سرمایه ملموس بوده و منجر به افزایش مجدد شاخص شد. این تغییرات تا ریاست جمهوری ترامپ از برجام ادامه داشت.

مرحله سوم با خروج آمریکا از برجام آغاز شد. کشور در این ایام با محدودیت‌های زیادی روبه‌رو بود. منابع ارزی هم با محدودیت‌های بسیار سنگینی روبه‌رو شدند و تمام این مسائل باعث فشار سنگینی به بازار ارز و افزایش قیمت آن شد. به هر حال از سال ۱۳۹۲ که دولت جدید بر سر کار آمد تا سال ۱۳۹۶ نوسان چندانی در قیمت ارز نداشتیم. دولت نیز برای کنترل وضعیت، بحث ارز تک‌نرخ را مطرح کرد و در نهایت ارز ۴۲۰۰ تومانی زاده شد؛ ارزی که شوک دیگری به بازار سرمایه ایران وارد کرد. البته در آن مقطع فاصله قیمتی چندانی میان ارز ۴۲۰۰ تومانی و ارز بازار آزاد وجود نداشت؛ اما آرام آرام با گذشت زمان فاصله زیادی بین این دو نرخ شکل گرفت. با بالا رفتن نرخ ارز و افزایش این شکاف شاهد افزایش‌های شدید قیمتی در سال‌های ۱۳۹۷ و ۱۳۹۸ بودیم. با این اتفاقات بازارهای موازی هم دچار نوسان شدند.

در همین زمان، یعنی مرحله سوم بود که شاخص بورس افزایش‌های غیر منطقی یافت که بخش عمده‌ای از آن به دلیل ترس مردم از نگهداری ریال بود. مردم به این نتیجه رسیدند که نگه داشتن ریال مانند نگه داشتن سنگ داغ در دست است که هر چه بیشتر نگه دارند، بیشتر می‌سوزند. بنابراین سعی کردند برای فرار از این وضعیت دارایی‌هایشان را به چیزهای دیگری مانند ارز، طلا و ملک تبدیل کنند. یکی از این موارد نیز بازار بورس بود که برای بسیاری از مردم مطرح شد که البته تا قبل از آن به این شکل مطرح نبود.

مرحله چهارم نیز از سقوط بورس در مرداد ماه سال گذشته و در ماه‌های پایانی دولت دوازدهم آغاز شد و تاکنون نیز ادامه داشته است.

حسن خوش پور، نماینده سازمان برنامه و بودجه در هیئت واگذاری سازمان خصوصی‌سازی در گفت‌وگو با صبح صادق

محدودیت منابع

خصوصی‌سازی را از اهداف دور کرد

دولت‌ها در ایران به جای اینکه تمرکز خود را بر حمایت، نظارت و سیاست‌گذاری بگذارند، مستقیماً تصدی‌گری می‌کنند؛ موضوعی که بارها شنیده‌ام و البته با وجود خصوصی‌سازی‌ها و واگذاری‌های صورت گرفته طی این سال‌ها، این مسئله همچنان در اقتصاد ایران وجود دارد. موضوعی که دولت را از وظایف اصلی خود دور کرده است. صبح صادق در گفت‌وگویی با حسن خوش پور، نماینده سازمان برنامه و بودجه در هیئت واگذاری این موضوع و روند خصوصی‌سازی‌های صورت گرفته طی یک دهه اخیر را بررسی کرده است.

میلااد شکری

خبرنگار

درباره روند خصوصی‌سازی در کشور توضیح دهید.

خصوصی‌سازی در کشور ما از اواخر دهه ۶۰ و اوایل دهه ۷۰ آغاز شد و فراز و نشیب‌های بسیاری داشت؛ اما از سال ۱۳۸۴ و ۱۳۸۵ با ابلاغ سیاست‌های کلی اصل ۴۴ با جدیت بیشتری دنبال شد. پس از ابلاغ سیاست‌های کلی اصل ۴۴، با وجود اینکه خیلی از بسترهای قانونی برای خصوصی‌سازی فراهم شد، ولی این سیاست زمینه‌های متوعی پیدا کرد. برای نمونه، ظرفیت‌هایی در این زمینه ایجاد شد که خصوصی‌سازی واقعی به حساب نمی‌آمد. در واقع، وضعیتی که در یک دهه گذشته شاهد آن بودیم، به دولت گذشته نیز ارث رسیده بود و دولت یازدهم نیز وارث یک هرج و مرج و مزج در زمینه سیاست‌گذاری برای خصوصی‌سازی بود. هدف خصوصی‌سازی بالا بردن کارایی و بهره‌وری است؛ اما در عمل به دلیل محدودیت‌های مالی که دولت با آن مواجه بود، خصوصی‌سازی بیشتر به هدف کسب درآمد پیگیری شد. در واقع هدف خصوصی‌سازی در دولت روحانی به دلیل مشکلات پیش آمده تغییر کرد و چند سالی است که یکی از ردیف‌های عمده منابع دولت، درآمدهای حاصل از واگذاری شرکت‌های دولتی است که به نظرم کار اشتباهی است. در سیاست‌های کلی اصل ۴۴ و قانون آن برای استفاده از منابع حاصله آمده است که درآمد حاصل از فروش دارایی‌های دولت باید صرف سرمایه‌گذاری مجدد شود؛ اتفاقی که هرگز رخ نداد و هرج و مرج در این زمینه به وجود آمد و سبب شد خصوصی‌سازی از آیین‌نامه‌ها و دستورالعمل‌های نظام مدیریتی موجود منحرف شود. در این میان هر نهادی که توانست، در خصوصی‌سازی‌ها دخالت کرد. این در حالی است که باید خصوصی‌سازی را به عنوان یک برنامه اصلاحی به صورت یکپارچه در نظر گرفت و تمام مسائل آن را در داخل خودش حل کرد. اگر مسائل غیر اقتصادی را در خصوصی‌سازی وارد کنیم، این موضوع منحرف می‌شود؛ موضوعی که متأسفانه اکنون نیز اتفاق افتاده است. اگر قرار است از این به بعد خصوصی‌سازی در کشور اتفاق بیفتد، دولت باید تکلیفش را مشخص کند که آیا می‌خواهد تقسیم کاری در کشور صورت بگیرد یا خیر؟ آیا می‌خواهد سهمی از اقتصاد را به بخش خصوصی واقعی بدهد؟ یکی دیگر از ایرادات موجود این است که واگذاری‌ها به نهادهایی انجام می‌شود که از لحاظ تعریف حقوقی غیردولتی هستند، ولی از نظر فعالیت ماهیت و ذات‌شان دولتی است و همان ناکارایی‌هایی که در بخش دولتی باعث شد خصوصی‌سازی توجیه شود، در این بنگاه‌ها نیز ادامه خواهد داشت.

در واقع مشکلات موجود در روند خصوصی‌سازی صرفاً متعلق به یک دولت نیست؟

بله، به نظرم مشکلات خصوصی‌سازی صرفاً مربوط به دولت گذشته نیست و خود دولت گذشته نیز وارث یک هرج و مرج بود و به دلیل محدودیت‌های منابع درآمدی در این دوره خصوصی‌سازی از هدف اصلی خود فاصله گرفت.

سازمان خصوصی‌سازی و مدیران آن چقدر در نا موفق بودن خصوصی‌سازی نقش داشته‌اند؟

به نظرم باید سطح بحث را از نظر مدیریتی و سیاست‌گذاری بالاتر ببریم. خصوصی‌سازی وقتی در سال ۱۳۷۳ شروع شد، به دلیل جلوگیری از واگذاری‌ها به افراد خاص مسکوت ماند، بعد از آن نیز به ردیون وزن بیشتری دادند که اصلاً خصوصی‌سازی به شمار نمی‌رود. در سال ۱۳۸۴ هم با ابلاغ سیاست‌های کلی اصل ۴۴ یک ظرفیت ایجاد شد و در سال ۱۳۸۵ خصوصی‌سازی بنگاه‌های اقتصادی مورد توجه قرار گرفت. اصلاً سازمان خصوصی‌سازی یک متولی اجرایی است و نمی‌توان همه تقصیرها را گردن این سازمان انداخت. بالاخره به سازمان خصوصی‌سازی آیین‌نامه و دستورالعمل دادند. به نظرم ابتدا باید این موضوع را حل کرد که آیا مسئولان ما اعتقادی به بخش خصوصی دارند یا نه؟ درآمد خصوصی‌سازی باید چقدر صرف خود خصوصی‌سازی یا بازسازی شرکت‌ها و ایجاد ظرفیت شود و در چه حدی خرج حقوق و دستمزد شود؟ ماده ۲۹ قانون اصل ۴۴ همه چیز را مشخص کرده است و درست هم هست؛ اما اجرا به سمت دیگری رفته است. باور من این است که تا به حال آن عزم لازم برای خصوصی‌سازی شکل نگرفته است؛ بلکه فقط در شعار می‌گویند ما می‌خواهیم بخش خصوصی ایجاد شود یا دولت

کوچک شود و...؛ در حالی که مگر ما شرکت‌ها را طبقه‌بندی نکردیم و گفتیم این چند شرکت باید از دولت بیرون بروند و این تعداد شرکت باید در دولت بمانند، مگر شرکت‌ها را به سه گروه تقسیم نکردیم؟ بهتر است بررسی شود که بعد از دو سال چه بلایی بر سر آن تقسیم‌بندی آمد. دولت به بهانه‌های مختلف آن شرکت‌ها را درون خود نگه داشت. این موضوع نشان می‌دهد اراده‌ای برای خصوصی‌سازی وجود ندارد؛ لذا اینکه بیایم فقط سازمان خصوصی‌سازی یا مدیران آن را زیر سؤال ببریم اتلاف انرژی است و به جایی نمی‌رسیم. به نظر من تا به حال جامعه به بخش خصوصی اصالت نداده است. در حالی که خصوصی‌سازی یک یکپارچه است و در همان اصل ۴۴ بحث رقابت در بازارها را آوریم، اما سؤال اینجاست که شورای رقابت در حال حاضر چقدر کارکرد دارد؟ در اجرای خصوصی‌سازی باید عملکرد بازار وجود داشته باشد این یعنی شرکت را به کسی واگذار کنیم که علاوه بر اینکه اهلیت دارد، منفعت بالاتری نیز به ما می‌دهد. مطمئن باشید اگر روی خصوصی‌سازی کار شود و خصوصی‌سازی تقویت شود، مردم‌سالاری نیز رشد می‌کند.

در چند سال اخیر مشکلات زیادی در زمینه کارگسری بخاطر واگذاری‌های صورت گرفته رخ داده است. راهکار شما برای حل مشکلات کارگسری حاصل از واگذاری‌ها چیست؟

وقتی تصمیم می‌گیریم خصوصی‌سازی کنیم، باید پیامدهای آن را نیز ببینیم. گاهی علت ناکارایی یک شرکت مسئله اشتغال انبوه نیروی کار و غیر متخصص بودن آنهاست. این شرکت با این توصیف باید واگذار شود؛ اما اگر قرار شد اشتغال آن اصلاح نشود هیچ سرمایه‌گذاری در بخش خصوصی تمایلی برای خرید آن نخواهد داشت مگر اینکه یک اصلاح ساختار اشتغالی در آن صورت گیرد. برای نمونه، وقتی یک

شرکت به هر دلیلی قدرت رقابت ندارد و از تکنولوژی پایینی برخوردار است، نباید آن را به سرمایه‌گذار بخش خصوصی واگذار کرد. اگر سرمایه‌گذار بخش خصوصی این شرکت را بخرد و اجازه اصلاح ساختار در بخش خصوصی نداشته باشد، اصلاً برای چه آنجا را خریده است. نکته مهمی که به ذهن می‌آید، این است که در سال‌های اخیر به ویژه در یک دهه گذشته، بخشی به عنوان خصولتی و شبه دولتی در اقتصاد کشور ایجاد شد که خیلی در اقتصاد ایران مؤثر بود. دولت جدید مشخصه‌های خوبی برای خصوصی‌سازی دارد؛ برای همین اگر می‌خواهند خصوصی‌سازی کنند، باید به سمت شرکت‌های شبه دولتی هم بروند. اگر صاحبان این شرکت‌ها نهادها هستند، می‌توان برای خصوصی‌سازی اجازه آن را از رهبر معظم انقلاب بگیرند یا راهکاری پیدا کنند و آنها را هم در فرآیند واگذاری‌ها قرار دهند. در واقع نباید فقط دنبال واگذاری شرکت‌های متعلق به دولت یا متعلق به شرکت‌های دولتی باشیم؛ شرکت‌های دیگری هم مثل شرکت‌های متعلق به آستان قدس در اقتصاد کشور تأثیرگذار هستند که بسیاری از مشکلات شرکت‌های دولتی در این مدل شرکت‌ها هم وجود دارد. در رابطه با اهلیت افراد برای خصوصی‌سازی نیز به نظرم باید معیارهای روشنی برای اهلیت وجود داشته باشد؛ یعنی باید سازوکاری برای اهلیت‌سنجی مشخص شود که اگر همه این موارد در قیمت سهام قابل واگذاری متبلور شود، فساد به مراتب کمتر خواهد شد و واگذاری شرکت‌ها شفاف‌تر خواهد شد.

چه توصیه‌ای به وزیر اقتصاد و رئیس سازمان خصوصی‌سازی دارید؟

در ابتدا سؤال من از مدیران جدید این است که آیا باور دارند خصوصی‌سازی اصالت دارد و باید آن را توسعه داد و بخش خصوصی را بزرگ کرد یا نه؟ اگر باور دارند باید دولت را کوچک کنند تا تصدی‌گری را کنار بگذارند و فقط نظارت و سیاست‌گذاری کنند. اگر به بخش خصوصی باور داریم، باید قوانین و مقررات بر اساس آن اصلاح کنیم. به نظر من قوانین و مقررات موجود نیازمند اصلاح هستند و ما به قوانین جدیدی نیاز نداریم. همین قوانین آتقدر دست و پاگیر شده‌اند که هرج و مرج ایجاد کرده‌اند. از طرفی سازمان خصوصی‌سازی یک مجری است و دستورالعمل‌ها را اجرا می‌کند و اگر از دستورالعمل تخطی کرد، باید مدیرانش را مواخذه کرد. سازمان خصوصی‌سازی یک نهاد اجرایی است و سیاست‌گذاران اصلی باید رویه خود را اصلاح کنند؛ چرا که افراد حاضر در سازمان خصوصی‌سازی آدم‌های تحصیلکرده و فرهیخته‌ای هستند، ولی طبیعتاً در چارچوب‌های تدوین شده فعالیت می‌کنند.

شاخص

نفت ۱۰۰ دلاری

به گزارش رویترز، «آری سینک» مدیرعامل بزرگ‌ترین مؤسسه مدیریت دارایی جهان به نام «بلک راک»، هفته گذشته گفت: «احتمال زیادی وجود دارد که قیمت نفت به رقم ۱۰۰ دلار در هر بشکه برسد.» سینک که در نشست سرمایه‌گذاری‌های آتی در ریاض، پایتخت عربستان، سخن می‌گفت، خواستار همکاری بیشتر بین بخش‌های خصوصی و دولتی برای مقابله با چالش‌های بین‌المللی، از جمله تغییرات آب و هوایی شد. نکته دیگری که پیش‌بینی می‌شود طی هفته‌های آینده بازار نفت جهانی را تحت فشار افزایشی قیمت قرار دهد، پیش‌بینی زمستان سخت در اروپا و آسیاست.

منهای نفت

فرصت تحول

با توجه به میزان بالای کسری بودجه در سال ۱۴۰۰ و محقق نشدن درآمدهای نفتی در این سال، می‌توان سال ۱۴۰۱ و حتی سال ۱۴۰۲ را فرصت بسیار خوبی برای تحقق بودجه بدون نفت دانست؛ چرا که در صورت ایجاد فضایی که کشور بتواند بدون استقراض بانکی و فروش نفت بودجه مورد نیاز کشور را تأمین کند، عملیاتی بودن اقتصاد بدون نفت عملاً ثابت خواهد شد. البته راه تحقق این موضوع در کاهش هزینه‌های غیر ضرور و افزایش درآمدهای غیر نفتی با وجود برنامه مناسب است؛ فرصتی که می‌تواند آغازگر یک مسیر صحیح در اقتصاد باشد.

افزوده

کالای پست چیست؟

در وضعیت عادی و بر اساس تئوری عرضه و تقاضا، اگر قیمت یک کالا افزایش یابد، اثر جایگزینی باعث می‌شود که مصرف‌کنندگان از آن کالا کمتر خرید کنند؛ اما این منطبق در کالاهای گیفن یا پست صادق نبوده و افزایش قیمت در این کالاها منجر به افزایش تقاضا خواهد شد. در تئوری عرضه و تقاضا با افزایش قیمت یک کالا، تولید و عرضه آن کالا افزایش می‌یابد که همین تولید و عرضه بیشتر باعث کاهش قیمت خواهد شد. حال آنکه در مورد کالای گیفن حتی در درازمدت و با وجود افزایش عرضه، قیمت کالا کاهش نخواهد یافت.

کریم ترین و مظلوم ترین انسان در تاریخ بشریت

گفتاری از **حجت الاسلام حبیب الله فرحزاد**
به مناسبت سالروز صلح امام حسن (ع) در ۲۶ ربیع الاول سال ۴۱ هجری

امام حسن (ع) جایگاه ویژه‌ای داشتند. فکر نکنیم صلح امام حسن (ع) کمتر از قیام امام حسین (ع) بود. زمینه قیام امام حسین (ع) را آقا امام حسن (ع) فراهم کردند. پیغمبر فرمود: «صلحی که فرزندانم امام حسن انجام خواهد داد، برای امت از آنچه خورشید می‌تابد برتر و بالاتر است.» با بدترین خلق خدا به‌خاطر خدا مدارا کند، معاویه نقشه‌های عیبی داشت و در مکر و حیله با عمر و عاص خیلی خیانت داشتند. یکی از بالاترین گناهان معاویه نصب یزید به جای خودش است. همه فجاجی را او ایجاد کرد و چقدر شیعه حضرت علی (ع) را کشت. هجده ماه با حضرت علی (ع) جنگید. دل امام مجتبی (ع) را خون کرد. آقا اباعبدالله (ع) یاران باوفایی داشت. یکی از یکی بهتر بودند. امام حسین (ع) شش عاشورا فرمودند: من اصحابی بهتر و باوفا تر از شما سراغ ندارم...

ولی معاویه اصحاب امام حسن مجتبی (ع) را خرید. به معاویه نامه نوشتند که هر وقت دستور بدهی امام حسن (ع) را دست بسته تحویل می‌دهیم. معاویه نقشه داشت که دوستان اهل بیت (ع) و شیعه‌ها را به عنوان عبد و کنیز اسیر کند و در بازار خرید و فروش کند. صلح امام حسن (ع) همه را خنثی کرد. یکی از دانشمندان خارجی گفته است: «ما باید مجسمه معاویه را در همه میادین بگذاریم. او کسی بود که توانست جلوی حضرت علی (ع) و امام حسن (ع) علی بن ابی طالب (ع) و امام حسن (ع) و فرزندان او با کلک و حقه بازی‌هایش جلوی نفوذ و اسلام واقعی را گرفت...» پیامبر فرمود: «امام حسن (ع) و امام حسین (ع) چه قیام کنند و چه صلح کنند، هر دو در هر زمانی امام هستند.» امام حسن اول قیام کردند ولی دیدند یاور ندارند، مجبور به صلح شدند و خانه‌نشین شدند.

مروان وقتی در تشیع پیکر شریف امام حسن (ع) شرکت کرد، گفتند: تو دشمن هستی. گفت: من در تشیع کسی شرکت می‌کنم که حلم و صبر او با کوه‌ها برابر است. با تمام دشمن‌ها مدارا کرد که این مکتب پیش بود و دین جدش محفوظ بماند. مظلومیت امام حسن (ع) خیلی فوق‌العاده است. یک کسی از امام حسن (ع) سؤال کرد: معنی کرم چیست؟ آدم با کرامت چه کسی است؟ ایشان فرمودند: «کریم کسی است که به فکر دیگران است و لثیم آن کسی است که به بخل می‌ورزد و به فکر خودش است.» آدم لثیم می‌گوید خودم. لذت لثیم در جمع کردن و لذت کریم در خوردن است. همچنین فرمودند: «الجود قبل السؤال و الاعطی عند القطع» سعی کنیم افرادی که گرفتار و نیازمند هستند، یا نزدیکان ما که واجب‌النفقه هستند... نگذاریم در خواست کنند. قبل از درخواست بدهیم.

دین

شماره ۱۰۲۲ | دوشنبه ۱۰ آبان ۱۴۰۰

آیه

رفع مشکلات با تغییر رویه زندگی

سیدمحمدعلی مؤمن

کارشناس علوم دینی

خداوند خالق عالم است و روزی دهنده آنها؛ رحمت، برکت و لطف خداوند همیشه شامل حال مخلوقاتش می‌شود. انسان‌ها نیز همیشه در نور رحمت الهی هستند، مگر آنکه مانعی بر سر آن به وجود بیاید. این موانع می‌تواند از سوی خود انسان باشد یا از سوی مخلوق و انسانی دیگر با شکوه‌ای که از دست ستمگر دارد. به عبارتی دیگر گاهی انسان رفتاری در حال شخصی خود انجام می‌دهد که مورد رضایت پروردگار نیست و به دلیل آن نافرمانی و سرپیچی عقوبت می‌شود، گاهی هم در حق مخلوقی ظلم می‌کند که عقوبت گرفتارش می‌کند. این قاعده‌ای مسلم است که هر جا نور یا آتشی گرمابخش نباشد، سرما جایگزین می‌شود. پس تغییر در حالات درونی باعث تغییر زمان نزول رحمت و برکت می‌شود. مسلماً نیازی هم نیست که در اینجا در مورد اینکه رحمت و برکت همیشه مادی نیست؛ توضیح دهیم. خداوند در قرآن می‌فرماید: «[حال این گروه مشرکان] همانند حال فرعونیان و کسانی است که پیش از آنان بودند؛ آنها آیات خدا را انکار کردند؛ خداوند هم آنان را به گناهان‌شان کیفر داد؛ خداوند توانا، و سخت کیفر است! این به‌خاطر آن است که خداوند، هیچ نعمتی را که به گروهی داده، تغییر نمی‌دهد؛ مگر آنکه آنها خودشان را تغییر دهند...» (انفال/ ۵۲ و ۵۳) حال آن دسته از افراد که به خود ظلم می‌کنند و از رحمت خدا دور می‌شوند، در آیات ۲۳ سوره اعراف، ۵۷ و ۲۳۱ سوره بقره و... آمده است و حال آن دسته از انسان‌هایی که به دیگران ظلم می‌کنند در آیه ۴۲ سوره شوری و... آمده است. هنگامی که انسان ستم کرد از رحمت خدا دور می‌شود، یعنی هر چه از نور حاصل گرفت، پیدا کردن راه درستی در تاریکی برای او سخت‌تر می‌شود و طبعاً گرفتاری‌هایش نیز زیاد می‌شود. خداوند در آیه ۹۶ سوره اعراف می‌فرماید: «و اگر اهل شهرها و آبادی‌ها ایمان می‌آوردند و پرهیزکاری پیشه می‌کردند، یقیناً [درهای] برکاتی از آسمان و زمین را بر آنان می‌گشودیم، ولی آیات الهی و پیامبران را [تکذیب کردند، ما هم انسانان را به کیفر اعمالی که همواره مرتکب می‌شدند] [به عذابی سخت] گرفتیم.» شرط نزول برکات و نعمات ایمان است و ستم نکردن، در حالی که انسان‌ها با ستم به خود و دیگران آن را دور می‌کنند. در این حالت است که مصائبی در زندگی می‌بینیم که همه ما را گرفتار خود می‌کند، اما نمی‌توانیم آن را حل کنیم. بنابراین تنها راه‌هایی از سختی‌ها، روی آوردن به خداوند با تغییر در رفتارمان است. هنگامی که بیماری کرونا جهان را فراگرفت، برخی انسان‌ها سعی کردند روش زندگی خود را تغییر دهند. انسان‌ها فهمیدند که بدون ارتباط صحیح و محبت به یکدیگر نمی‌توانند زندگی کنند. کسانی که هیچ وقت به سمت خدا روی نیاورده بودند، احساس کردند که باید به سمت او حرکت کنند و حال معنوی خود را بیشتر کنند. در این حال است که خدا هم به انسان کمک می‌کند، راه‌های شکست دادن این ویروس را مقابل پای انسان می‌گذارد و در جهت‌های مختلف به او کمک می‌کند. باز هم به شرط آنکه غرور انسان را نگیرد و مصداق «فَرِحُوا بِمَا عِنْدَهُمْ مِنَ الْعِلْمِ» نشوند و به اندک دانشی که نزد خود دارد مغرور نشود. (غافر/ ۸۳)

مکتب

آسیب‌های فردی و اجتماعی تملق

سیدحسین خاتمی خوانساری
دبیر گروه معارف

دین اسلام دین عقلانیت و تفکر است. هر مسئله‌ای در مسائل دینی با عقل سنجیده می‌شود؛ همچنین پیدا کردن مصادیق عمل در احکام شرعی نیز بر عهده عقل گذاشته شده است. اسلام با اعتبار دادن به عقل، دین را کامل کرده است و هیچ‌گاه سعی نکرده عقل را کنار بگذارد. هر انسانی با رجوع به عقل و فطرت خود می‌تواند راه، روش، سخن و تفکر درست یا غلط را تشخیص دهد. یکی از رفتارهایی که به دین و عقل صدمه می‌زد بزرگ‌نمایی و غلو یا کوچک‌نمایی و تحقیر است. دین هیچ‌گاه اجازه بزرگ‌نمایی بیش از حد برای فرد، افکار یا کاری را نداده است و از آن طرف کوچک دیدن بیش از حد هر چیزی را هم مردود دانسته است.

باتوجه به اینکه در غلو و بزرگ‌نمایی دروغ‌های متعددی نهان شده است، باعث صدمات و لطمات بزرگ‌تری می‌شود. غلو کردن از جمله رفتارهایی است که رشته گناه‌های زیادی را با خود دارد و صدمات بسیار زیادی به دین و انسانیت می‌زند. چابلوسی، نمایی، دروغ‌گویی، عجب، تکبر، انحراف، طمع، توهین، حسد،

تحقیر دیگران و... تنها بخشی از گناهانی است که در غلو به وجود می‌آید. امام علی (ع) در این باره هشدار داده است:
«در باره من، دو گروه نبود شدند، دوست‌دار افراط‌کننده و گزافه‌گویی و دشمن‌کینه‌توز و دشمن‌خوی.» (نهج‌البلاغه، حکمت ۱۱۷)
افرادی بودند که به واسطه محبت به اهل بیت (ع) در حق آنها غلو می‌کردند که در تاریخ به «غالی» معروف شدند. این دسته از مثلاً محبان هم خود را هلاک می‌کردند، هم دیگر مؤمنان را و هم جایگاه اهل بیت (ع) را تنزل می‌دادند.

خداوند در مورد غلو کردن در مورد حضرت مسیح در قرآن می‌فرماید: «ای اهل کتاب، در دین خود از اندازه فراتر مروید و غلو مکنید و بر خدا جز راست مگویید؛ همانا مسیح عیسی پسر مریم، پیامبر خدا و کلمه اوست که آن را به سوی مریم افکند، و روحی است از او، پس به خدا و فرشتگان او ایمان آورید و مگویید خدا سه است: آب و این روح القدس.» [از این گفته] باز ایستید که برای شما بهتر است. جز این نیست که الله خدایی یکتاست، پاک و منزّه است، از اینکه او را فرزندی باشد.» (نساء/ ۱۷۱)

آری برخی انسان‌ها به دلیل محبت یا نیازی که نسبت به چیزی یا کسی دارند، سعی می‌کنند با القاب خاص و نسبت‌های خاص آن را بالا ببرند؛ در حالی که با بالا بردن او یک اصل، فرد یا تفکر را

پایین می‌آورند. یعنی اگر کسی بگوید مسیح فرزند خداست، خداوند را کوچک، قابل رویت کرده و در دسترس قرار داده است و نتیجه اینکه خدای کوچک شده نمی‌تواند «حَمِيدٌ لَمْ يَزَلْ، مَحْمُوداً لَا يَزَالُ» بوده و مدبر عالم باشد، چون محدود شده است.

در طول تاریخ کسانی که یک قدرت مادی یا معنوی به‌دست می‌گرفتند سعی می‌کردند چهره و تفکر خود را بزرگ‌نمایی کنند. در مقابل هم افرادی بودند که با چابلوسی و تملق به این حرکت دامن می‌زدند و باعث می‌شدند مردم آن جایگاه را باور کنند.

این رسم غلط از زمان فرعون و نمرود که خودشان را خدا می‌پنداشتند وجود داشته تا امروز که هر فردی و تفکری سعی دارد خود را بالاتر از آنچه هست جلوه دهد. این رفتارها البته یک‌طرفه نبود؛ زیرا در حالی که افراد سعی می‌کردند خود را بالاتر از دیگران بدانند، در تلاش بودند که افراد شایسته را پایین‌تر از آنچه هستند معرفی کنند.

برای نمونه، کافران و مشرکان هر گاه می‌خواستند پیامبر اسلام را کوچک کنند، ایشان را ایتیم و پاره‌پاره می‌خواندند و افرادی را اجیر می‌کردند که ایشان را مسخره کنند یا شکمه گوسفند بر سر ایشان خالی کنند؛ اما رسول خدا (ص) در مقابل سعی نکردند با بزرگ‌نمایی و غلو پیش بروند و تلافی کنند، زیرا آسیب آن بیشتر

راهنا

مقاصد شریعت

حجت‌الاسلام محمدجواد ارسطو: اگر می‌خواهیم بدانیم احکام شرعی را به‌درستی به اجرا گذاشته‌ایم، باید بر اساس نتایجی که به دست می‌آید، این سنجش را انجام دهیم. مبنای ما برای اینکه بدانیم درست رفتار کرده‌ایم، آن است که نتیجه‌ها هم در نظر داشته باشیم... در قرآن آمده است: «خداوند روزه را بر شما واجب کرده، همان‌طور که بر امت‌های پیشین واجب کرده بود به این منظور که تقوا بپوشانند.» از این آیه شریفه ما می‌فهمیم که روزه مطلوب در شریعت آن است که منجر به حصول تقوا شود. پس اگر جامعه در ماه رمضان روزه بگیرند، اما تقوا در جامعه بالا نرود، روزه، روزه مطلوب شرعی نبوده است.

حکمت

خمس پول بیمه

پرسش: اداره بیمه مبلغی را بابت هزینه درمان به من بدهکار است و مقرر شده که در همین روزها به من پرداخت شود، آیا به این مبلغ خمس تعلق می‌گیرد؟
پاسخ: مبلغی که بابت درمان و مانند آن در آمد پرداخت می‌شود و بعد مثلاً شرکت بیمه آن را برمی‌گرداند، درآمد جدید نیست، بلکه برگشت همان پول فرد است که اگر تا سر سال خمس در مخارج زندگی صرف نشود، متعلق خمس است؛ ولی اگر بعد از گذشت سال خمس برگردانده شود، باید بلافاصله خمس آن پرداخت شود.

اجوبه‌الاستفتائات، سوال ۸۶۰

سلوک

اهل شهود

آیت‌الله محمدتقی بهجت (رضوان‌الله‌علیه): در قضیه حضرت یوسف (ع) آمده است «الخرج علیهن»، بر آنان بیرون آید. فقط یک دیدار بود و پس از دیدن جمال حضرت یوسف (ع) که «اعطی سطرًا من الحسن»، (بخشی از حسن و زیبایی به وی عطا شده بود، دست‌ها را قطع و بی‌اختیار شدند. پس اهل شهود که کشف آنها به مراتب قوی‌تر است، چگونه با مشاهده جمال و کمال مطلق، به هر چه غیر اوست پشت پانزند؟! اما دنیا پرستان را بنگرید که به چه دل بسته‌اند و بر سر چه با هم نزاع دارند!

در محضر بهجت، ج ۲، ص ۱۷۶

تقویم انقلاب

دولت موقت و تسخیر لانه جاسوسی

سید مهدی حسینی
مورخ و پژوهشگر

روز دهم آبان بود که حضرت امام خمینی (ره) به مناسبت بزرگداشت شهدای دانش آموز سال ۱۳۵۷ پیامی صادر کردند و در این پیام به دانش آموزان، دانشگاهیان و محصلین علوم دینی تاکید کردند که آمریکا را وادار به استرداد شاه مخلوع نمایند. این تاکید امام (ره) کافی بود تا جمعی از دانشجویان دانشگاه‌ها به این جمع‌بندی برسند که بسیاری از حوادث تلخ آن روزهای انقلاب و کشور از جمله غائله آفرینی در کردستان و جویان دادن گروهک‌های چپ و راست و آنهایی که پسوند «خلق» را یک می‌کشیدند، محصول برنامه‌ها و سیاست‌های آمریکایی‌هاست.

آخرین فتنه آمریکایی استقبال آنها از شاه ایران و عدم استرداد آن به ایران بود که خشم ملت ایران را به همراه داشت. در این وضعیت بود که جمعی از دانشجویان پیرو خط امام (ره) در چند دانشگاه پایتخت، در عصر روز ۱۳ آبان تصمیم گرفتند تا تصرف چند ساعته آنجا، به عنوان اهرم فشاری برای استرداد شاه عمل کنند! آنها پس از ورود به سفارتخانه خیلی زود فهمیدند که مکان تصرف شده، سفارتخانه نیست؛ بلکه لانه جاسوسی آمریکایی‌هاست! وقتی گزارش وضعیت سفارتخانه به حضرت امام (ره) داده شد، ایشان طی سخنانی فرمودند: «آن مرکزی که جوان‌های ما گرفتند آن طور که اطلاع دادند مرکز جاسوسی و مرکز توطئه بوده است. این حادثه در سیاست داخلی و خارجی جمهوری اسلامی اثر عمیقی بر جای گذاشت:

۱- اولین ضربه به جریان غرب‌گرا بود که برخی از اعضای دولت موقت را شامل می‌شد. آنها اعتبارشان نزد افکار عمومی به شدت آسیب دید و فضای عمومی کشور کاملاً در جهت مخالفت با راهبرد محافظه‌کارانه دولت موقت قرار گرفت و پیش از هر چیز به انزوای دولت موقت کمک کرد و باعث شد مهندس بازرگان، نخست‌وزیر دولت موقت در روز ۱۴ آبان استعفايش را تقدیم امام کند.

۲- اولین سندی که از لانه جاسوسی بیرون آمد، مربوط به عباس امیرانظام بود که نشان می‌داد وی با سفارت آمریکا در ارتباط بوده و تقاضای ارتباط‌گیری مستقیم با جاسوسان سفارت آمریکا در خارج ایران را داشته است. او آن زمان سفیر ایران در «استکهلم» بود. دانشجویان هم از کل سفرای کشورهای اسکاندیناوی دعوت کردند که برای مشورت به لانه جاسوسی بیایند. تا امیرانظام پایش را در داخل سفارت گذاشت، او را دستگیر و در ساختمانی پشت سفارت بازداشتش کردند. وی در دادگاه محاکمه و به حبس ابد محکوم شد.

۳- اسناد بسیاری از افراد که چهره ملی به خودشان گرفته و مدعی انقلابی‌گری بودند، در لانه جاسوسی به دست آمد و افشا شد. به خصوص از طرفداران دکتر مصدق، مثل ابوالحسن بنی‌صدر که از وی به عنوان مأمور سیا یاد شده بود. بنی‌صدر در آن هنگام وزیر اقتصاد و دارایی دولت موقت بود. در افراد دیگری چون متین دفتری نوه دختری مصدق، خسروخان قشقایی (که در خارج از ایران به عضویت سازمان سیا در آمده بود)، حسن نزیه، رحمت‌الله مقدم مرغه‌ای و غیره... نیز اسنادی به دست آمد.

تشکیک در سلامت انتخابات

انتخابات ریاست جمهوری دهم و صف‌آرایی جریان‌های سیاسی - ۷

مهدی سعیدی

دبیر گروه تاریخ

جور دیگری خوانده می‌شود و تأثیرگذار نیست و نیز احساس کنند نمی‌توانند نقش خود را به‌خوبی در جامعه ایفا کنند، حضورشان ضعیف می‌شود. وی چند ماه بعد در اردیبهشت ماه سال ۱۳۸۸، یک ماه مانده به انتخابات در خطبه‌های نماز جمعه تهران اعلام داشت: «باید به‌طور جدی تلاش شود تا سلامت انتخابات برای مردم مشخص شود تا با خیال راحت بروند و رأی دهند. بیانات رهبری بسیار آرامش‌دهنده بود. نمی‌خواهم بگویم که غیر از این است؛ اما در تبلیغاتی که می‌شود، ضرورت دارد که علایم روشنی برای سلامت انتخابات نشان داده شود.»

مهدی کروی، رئیس حزب اعتماد ملی و نامزد انتخابات نیز در آستانه انتخابات اعلام کرد: «این روزها نشانه‌هایی دیده می‌شود که حرکت‌های خودسرانه‌ای انجام می‌گیرد. این را تأکید می‌کنم و می‌گویم این بار بعد از نماز صبح نخواهم خوابید و از اول صبح با گزارش‌گیری از تمامی ستادها در سطح کشور، اوضاع را رصد و دنبال می‌کنم چنانچه تا ساعت ۱۱ صبح خبرهایی از تقلب در رأی‌دهند، آن وقت می‌دانیم چه اقدامات مقتضی را در برابر تقلب‌های انتخاباتی انجام دهیم و اجازه نخواهیم داد اعلام این موضوع به ساعات بعدازظهر کشیده شود، بنابراین این مسئولان با دقت زیاد مراقب باشند تا آرای مردم در صحت و سلامت کامل شمارش و اعلام شود.»

این اظهارات در حالی دنبال می‌شد که رهبر

حکیم و فرزانه انقلاب اسلامی خلیسی زود متوجه خط انحرافی ایجاد شده در انتخابات شد. معظم‌له در روز اول فروردین ماه سال ۱۳۸۸ در بیانات خود در اجتماع بزرگ زائران و مجاوران حضرت علی بن موسی الرضا (ع)، از این سناریو پرده برداشتند و خطاب به نامزدهای انتخابات دهم فرمودند:

«مسئله نامزدها در اثنای فعالیت‌های انتخاباتی خودشان جوری رفتار کنند و حرفی بزنند که دشمن را به طمع بیندازند. رقابت‌ها را منصفانه کنند، حرف‌ها را منصفانه کنند، از جاده انصاف خارج نشوند... انتخابات به فضل الهی و به حول و قوه الهی انتخابات سالمی است. من می‌بینم بعضی‌ها در انتخاباتی که دو سه ماه دیگر انجام گرفت، از حالا شروع کرده‌اند به خششه کردن. این چه منطقی است؟ این چه فکری است؟ این چه انصافی است؟ این همه انتخابات در طول این سی سال انجام گرفته است. در حدود سی انتخابات مسئولان وقت در هر دوره‌ای رسماً متعهد شده‌اند و صحت انتخابات را تضمین کرده‌اند، و انتخابات صحیح بوده است؛ چرا بیخود خدشه می‌کنند، مردم را متزلزل می‌کنند، تردید ایجاد می‌کنند؟»

سخنان رهبری هر چند برای بخشی از جامعه آگاه کننده و بصیرت‌افزا بود، اما جریان اصلاحات تنها به سناریویی می‌اندیشید که برای موفقیت در انتخابات چیده بود لذا فضا سازی‌های اصلاح طلبان با شدت

و حدت فراوانی دنبال می‌شد و آنها با همه توان برای تردید در افکار عمومی و بی‌اعتمادی و روی برگردانی مردم از رقیب سیاسی‌شان تلاش می‌کردند. در همین راستا «محسن‌آزمین» سخنگوی سازمان مجاهدین نیز وارد میدان شد و ابراز داشت: «از مراجع تقلید می‌خواهیم نظر خود درباره حکم شرعی دست بردن در آرای مردم را به صراحت اعلام کنند تا با اعلام نظر آنها، جلوی تخلف در انتخابات گرفته شود.»

حقیقت آن است که سازمان مجاهدین یکی از پیشگامان و طراحان سناریوی تشکیک در سلامت انتخابات بود. این سازمان در بیانیه ۱۳۸۸/۲۱ خود که به‌عنوان اعلام حمایت از نامزدی میرحسین موسوی منتشر کرد، تصریح می‌کند: «سلامت انتخابات به شدت به مخاطره افتاده است؛ به طوری که دیگر تقریباً اعتمادی به آمارهای انتخابات از جمعیت واجد حق رأی گرفته تا آرای شرکت‌کنندگان و تا آرای کاندیداها وجود ندارد.»

محمدسلامتی، دبیرکل سازمان مجاهدین انقلاب اسلامی هم مدعی شد: «ما نگران آرا هستیم و آن را بارها در جریان انتخابات اعلام کردیم و اینکه یک حزب به شکل گسترده نمی‌تواند بر جریان برگزاری انتخابات نظارت کند، یک ضعف محسوب می‌شود؛ اما متأسفانه همه ابزارها در دست جناح رقیب است. حتی طیف محافظه‌کار اصلاح‌طلبان نیز برای تکمیل جورچین وارد میدان اظهار نظر شدند و همین ادعاها را تکرار کرد. برای نمونه، سیدحسین مرعشی، سخنگوی حزب کارگزاران سازندگی، تصریح کرد: «مردم باید اطمینان داشته باشند که رأی‌شان درست خوانده می‌شود تا پای صندوق رأی بیایند، باید بدانند هر چه آنان می‌خواهند، همان اتفاق می‌افتد و امانت حفظ خواهد شد.»

سیاه‌ترین کلام را عفت مرعشی، همسر هاشمی‌رفسنجانی در روز انتخابات در پای صندوق رأی و در جمع خبرنگاران زداوی که رسماً اعلام کرده به میرحسین موسوی رأی داده است، گفت: «اگر تقلب شود، از مردم می‌خواهم با حضور در خیابان‌ها واکنش نشان دهند، اما در صورتی که تقلب انجام نشود، مطمئن هستم که میرحسین موسوی رأی خواهد آورد.»

اینگونه هیزم برای آتش فتنه و طرح دروغ بزرگ تقلب در انتخابات فراهم شد!

دهلیز

دزدان جواهر

مروری بر مفاسد دربار رژیم دیکتاتور پهلوی

فرزندان او همین راه‌ادر پیش گرفتند و بر تجمیع جواهرات همت گماشتند. احدعلی مسعودانصاری، از خویشاوندان فرح پهلوی در کتاب خاطرات خود که تحت عنوان «پس از سقوط» از سوی مؤسسه مطالعات و پژوهش‌های سیاسی منتشر شده است، درباره خروج جواهرات سلطنتی از کشور می‌نویسد: «موقع ترک وطن، شاه و خانواده‌اش مقدار زیادی از جواهرات خود را به همراه آوردند. از جمله شاه به همراه اثاثیه خود چهار جعبه جواهرات آورد. استوار شهبازی، که همراه خانم دنیا، مادر فرح جواهرات را برای امانت سپردن به بانک سوسوئیس برده بود، به من گفت که جواهرات در چهار جعبه بزرگ، هر یک به اندازه نیم قد انسان بود. البته این جواهرات خود شاه و فرح بود، و الا والا حضرت‌ها جواهرات خود را به طور جداگانه‌ای آورده بودند. به ویژه اشرف، که پیش از اوچ‌گیری انقلاب از ایران خارج شده بود سر فرصت عمده جواهرات خود را از ایران خارج کرده بود. هم چنین ملکه مادر هم، که حدود یک سال قبل از انقلاب به لندن آمده بود، بیشتر جواهرات خود را در همان زمان همراه آورده بود.»

پیمان

پیمان مهار متجاوز

قراردادی بین دولت‌های پیروز جنگ جهانی اول

پیمان «ورسای» پیمانی است که در تاریخ ۲۸ ژوئن ۱۹۱۹، با حضور ۲۷ کشور میان دولت‌های پیروز در جنگ جهانی اول و آلمان شکست خورده در تالار آیینه کاخ ورسای در پاریس بسته شد. این پیمان یکی از مهم‌ترین پیمان‌های صلح تاریخ است که به جنگ جهانی اول بین امپراتوری آلمان و متفقین خاتمه داد. البته درگیری‌های رزمی با انعقاد آتش‌بس ۱۱ نوامبر ۱۹۱۸، حدود هشت ماه پیش به اتمام رسیده بود. این پیمان به امضای دولت‌های بریتانیا، ایالات متحده، فرانسه، ایتالیا و ژاپن از یک طرف و امپراتوری آلمان در طرف دیگر رسید. تصمیمات نهایی به وسیله چهار نفر از رؤسای نمایندگی‌های رسمی قدرت‌های بزرگ، یعنی «ژرژ کلیمانسو» نخست‌وزیر فرانسه، «دوید لوید جورج» نخست‌وزیر انگلستان، «توماس وودرو ویلسون» رئیس‌جمهور آمریکا و «اورلاندو» نخست‌وزیر ایتالیا اتخاذ می‌شد و نمایندگی ژاپن فقط در مورد مسائل خاور دور مورد مشورت قرار می‌گرفت. در این مذاکرات، انگلستان بیش از هر چیز خواهان فروایش نیروی دریایی آلمان بود که به مقصود خود رسید. فرانسه به دنبال ضعیف نگه داشتن آلمان و گرفتن تضمینی بابت عدم تهاجم دوباره آلمان و همچنین دریافت غرامت بود. اما آمریکا به آینده قدرت خود در نظام بین‌الملل می‌اندیشید و خواهان ایجاد نظمی بر اساس قدرت جامعه ملل بود. پیمان ورسای از ۱۰ ژانویه ۱۹۲۰ به مرحله اجرا گذاشته شد؛ یکی از مهم‌ترین و

حافظه

ساختن فردا با کودکان خلاق

نگاهی به فرصت‌ها و چالش‌های صنعت پویانمایی

نسیم اسپور

دبیر گروه فرهنگ

انیمیشن‌ها وجود دارد، همان دنیایی است که کودک دوست دارد آن را تماشا کند و حتی در آن زندگی کند.»

گام‌های افتان و خیزان

با این اوصاف، حتما سازندگان انیمیشن هم به این مسئله توجه دارند و هر چند از نظر کمی و کیفی، تولید انیمیشن با گذشته مانند آنچه در دهه ۶۰ وجود داشت، قابل مقایسه نیست؛ اما همچنان تولیدکنندگان پویانمایی، کودکان و نوجوانان را مخاطب اصلی خود می‌دانند و برای آنها می‌سازند و تولید می‌کنند.

از طرفی، این نکته هم مهم است که ذهن کودک برای پذیرش هرگونه مطلبی آماده‌تر است و آن چیزی را هم که یاد می‌گیرد تا آخر عمر گوشه ذهنش نگه می‌دارد و سر بزنگاه، بخش عمده انتخاب‌های اصلی زندگی‌اش از همین آموزه‌هاست؛ بنابراین،

تولید برای کودک و نوجوان به خصوص در حوزه دیداری مانند کارتون و انیمیشن، نقش بی‌بدیلی در فرآیند یادگیری و تربیت‌پذیری کودکان و نوجوانان ایفا می‌کند.

اما چند سالی است که مسئولان فرهنگی البته به فاصله‌های کاملاً ملموس و انکارناپذیر، تأثیرپذیری کودکان از انیمیشن در زندگی را پذیرفته‌اند و رشد نسبتاً خوبی در این زمینه داشته‌ایم؛ به گونه‌ای که احمدرضا نصری، کارگردان فیلم پویانمایی «صفر در سفر» می‌گوید: «انیمیشن ایران جایگاه خود را در دنیا پیدا کرده و بسیاری از کشورهای بزرگ در ساخت انیمیشن، خواهان انیماتورهای کشورمان هستند. خوشبختانه انیماتورهای ایرانی تسلط لازم و کافی را بر روی نرم‌افزارهای ساخت انیمیشن دارند و از ایده‌های بزرگی برخوردارند.»

به جوانان اعتماد کنیم!

با وجود پیشرفت‌های قابل تحسین در این حوزه در سال‌های گذشته، اما واقعیت این است که صنعت پویانمایی هنوز هم در کشور ما مهجور مانده است. این نکته‌ای است که نصری به آن اشاره کرده و می‌گوید: «مشکل کمبود بودجه و امکانات در انیمیشن‌سازی کشور هم وجود دارد، اما مهم‌ترین مشکل این صنعت در ایران، عدم اطمینان سرمایه‌گذاران و تهیه‌کنندگان به انیماتورهاست. جایگاه حقیقی انیمیشن ایران بسیار بالاتر از جایگاه کنونی آن است.»

نباید فراموش کرد که اگر به انیماتورهای ایرانی اعتماد کافی وجود نداشته باشد یا اعتماد بدون بودجه و امکانات باشد، بدون تعارف فرار مغزها در این حوزه بسیار جدی‌تر هم خواهد بود؛ البته به شیوه‌ای متفاوت از آنچه درباره فرار و مهاجرت مغزها سراغ داریم! با این توضیح که فرد از کشور مهاجرت نمی‌کند؛ اما از همین جا و در سرزمین مادری‌اش، به دلیل اعتماد نکردن و حمایت نکردن مسئولان، نمونه کارهایش را برای شرکت‌های بزرگ دنیا می‌فرستد و با آنها از خانه خودش همکاری را کلید می‌زند و این یکی از بدترین اتفاقات حوزه انیمیشن است که در حوزه بازی‌های رایانه‌ای هم شایع شده و اگر جدی گرفته نشود، قطعاً دامن بازار این حوزه را بیش از پیش و بیشتر از دیگر حوزه‌ها خواهد گرفت. از سوی دیگر، نباید اقتصاد این حوزه پررنگ و لعاب را فراموش کنیم؛ اقتصادی که اگر جدی گرفته شود، می‌تواند علاوه بر اشتغال‌زایی، درآمدی غیرقابل تصور را نصیب کشور کند. مهم‌تر از همه این موارد، این است که وقتی انیماتورهای ایرانی دست‌شان باز باشد و حمایت شوند، قطعاً بخش عمده بازار به جای اینکه در دست آمریکا و اروپا و ژاپن باشد، در دست تولیدات داخلی با پیام‌های فرهنگی داخلی خواهد بود و این نکته، اهمیتش کمتر از تولیدات داخلی در حوزه‌های دیگر نیست، چراکه به طور مستقیم با فرهنگ و هویت فرزندانمان ارتباط دارد.

۱۳ فرهنگ

شماره ۱۰۲۲ | دوشنبه ۱۰ آبان ۱۴۰۰

صداقت

تاریکخانه

فیلم کوتاه و آرزوهای بلند

آرش فهیم

منتقد سینما

سی‌وهشتمین جشنواره فیلم کوتاه تهران در حالی به کار خودش پایان داد که بیش از متن و محتوای غنی، درگیر حواسی شد. سرآغاز جشنواره با اعتراض برخی از اهالی فیلم کوتاه تقاطع پیدا کرد؛ این گروه از فیلمسازها مدعی بودند آثارشان کنار گذاشته شده و سانسور شده است، اما دبیر جشنواره این اعتراض‌ها را رد کرد و گفت، تعداد فیلم‌های تقاضای بالا بود و ظرفیت پذیرش فیلم پایین؛ البته تأکید هم کرد که تعداد انگشت‌شماری از آثار به دلیل محتوای ضدخانواده و جامعه‌ستیز کنار گذاشته شدند که از قضا صاحبان این آثار، معترض نشدند. اما اتفاق غافل‌گیرکننده این دوره از جشنواره فیلم کوتاه، در مراسم اختتامیه رخ داد؛ این بار رئیس سازمان سینمایی به جشنواره معترض شد. در این مراسم، محمد خزاعی به برگزاری جشنواره در یک پردیس سینمایی باشکوه و پسرزق و برق و تبلیغ بیش از حد این محل در مراسم پایانی جشنواره فیلم کوتاه انتقاد کرد و گفت که با این وضعیت باید نام این رویداد را به جشنواره ایران مال تغییر داد؛ درباره آثار به نمایش درآمده باید گفت، متأسفانه عموم فیلم‌ها دچار محتوایی خنثی و بی‌مسئله هستند؛ به همین دلیل همه خبرهای مربوط به جشنواره فیلم کوتاه مربوط به حاشیه‌ها بوده است. تکنیک‌زدگی و بازی با تصویر، بارزترین ویژگی فیلم‌های راه یافته به جشنواره فیلم کوتاه تهران بود. اما در این آثار، به ندرت با یک روایت تکان‌دهنده یا فکر ناب یا حتی سوژه دغدغه‌مند مواجه بودیم. گویی جشنواره فیلم کوتاه در یک جزیره منقطع از این کشور برگزار می‌شود؛ در فیلم‌های این جشنواره از اولویت‌های فرهنگی و اجتماعی هم خبری نیست. واقعیت قابل انتقاد درباره جشنواره فیلم کوتاه تهران این است که این جشنواره گه‌گاهی برای پرورش فیلم‌ساز مناسب جشنواره‌های خارجی است، نه هنرمند تراز ایران. انگار که بودجه و امکانات و فضا و زمان برگزاری جشنواره فیلم کوتاه در این جهت صرف می‌شود که بناسد برای اسکار، کن، برلین و... تیرو تربیت شود. جای سؤال است که اهداف و آرمان‌های انقلاب اسلامی کجای جشنواره فیلم کوتاه تهران قرار دارد؟ همچنان که محل تعیین شده برای برگزاری این جشنواره پردیس ایران مال-افشاگر رویکردش است؛ یعنی یک پردیس دور افتاده از متن جامعه و در قلب یک مجتمع تجاری که از روح و فرهنگ، تهی است؛ چون اساساً نهاد متولی برگزاری جشنواره فیلم کوتاه تهران، یعنی انجمن سینمای جوان، سیاست‌گذاری هوشمندانه جهت‌گیری مماناس با نیازهای فرهنگی کشور ندارد. این وظیفه انجمن سینمای جوان است که زمینه را برای کشف استعداددهای دغدغه‌مند فراهم کند که حرف‌های تازه‌ای برای گفتن دارند؛ اما به دلیل محرومیت و مهجوریت، ساخت فیلم برای‌شان میسر نیست. این در حالی است که خیلی از جوانان خوش ذوق و با استعداد و برخوردار از دغدغه‌های ناب و اصیل سعی در ساخت آثاری برخاسته از دلِ هویت و دردها و مطالبات مردم، پشت درهای بسته مدیران عرصه فیلم کوتاه می‌مانند و کمتر فرصت خودنمایی می‌یابند. به نظر می‌رسد زمان خانه‌تکانی در انجمن سینمای جوان و جشنواره فیلم کوتاه تهران فرا رسیده است؛ جشنواره‌ای که بار دیگر به متن جامعه برگردد و طراوت و پویایی بیابد.

برداشت

رسانه‌پیش‌تاز

سه گزارش خبری و نشانه‌های تحول در رسانه ملی

حامد حسین عسگری

خبرنگار فرهنگی

در حالی که کمتر از یک ماه از انتصاب رئیس جدید رسانه ملی می‌گذرد، پخش سه گزارش خبری در بخش‌های مختلف خبری رسانه ملی در هفته‌های اخیر، این نوید را می‌دهد که وعده دکتر پیمان جبلی برای اینکه رسانه ملی به معنای واقعی کلمه «صدای مردم» شود، به مرحله تحقق برسد. سکندار جدید جام‌جم در نخستین مصاحبه‌اش بعد از دریافت حکم از رهبر حکیم انقلاب، تأکید کرد، رسانه ملی در دوره جدید

باید صدای کسانی باشد که صدای‌شان شنیده نمی‌شود. حالا، پخش این سه گزارش خبری متفاوت را می‌توان به فال نیک گرفت و آن را نشانه‌ای برای میدان‌داری واقعی و حرفه‌ای صدا و سیما در جریان اطلاع‌رسانی به مردم دانست. اولین گزارش به ماجرای استخدام رانتی دختر یک نماینده مجلس در صنعت نفت مربوط می‌شد که رسانه ملی در این مورد، هم‌زمان با رسانه‌های دیگر و البته با صراحتی متفاوت از گذشته، موضوع را واکاوی کرد و ضمن آنکه به نماینده مورد اشاره هم فرصت داد تا از خودش دفاع کند، اما هشدارهای لازم را داد و مردم را هم

با شفافیت در جریان موضوع قرار داد. گزارش دوم هم به ماجرای مشاور معزول شهردار تهران مربوط است، پس از آن که شهردار تهران دامادش را به عنوان مشاور منصوب کرد، رسانه ملی در گزارشی با یادآوری وعده‌های شهردار پایتخت در زمان انتخابات ریاست جمهوری، بدون رعایت ملاحظات بی‌مورد پیشین، هشدارهای لازم را داد. در نهایت، گزارش سوم به ماجرای حمله سایبری به سامانه جایگاه‌های سوخت مربوط می‌شود که در این مورد، رسانه ملی نه هم‌زمان که تقریباً جلوتر از بقیه رسانه‌ها (در بخش خبری

سریال

عیدانه سیما

نوروز ۱۴۰۱ با زیرخاکی ۳

فصل سوم مجموعه تلویزیونی «زیرخاکی» به نویسندگی و کارگردانی «جلیل سامان» و تهیه‌کنندگی «رضا نصیری‌نیا»، برای پخش در نوروز ۱۴۰۱ ساخته می‌شود. فصل نخست زیرخاکی در ماه مبارک رمضان سال ۱۳۹۹ پخش شد که توانست عنوان پربیننده‌ترین مجموعه رضانی را از آن خود کند و فصل دوم این سریال نیز در خرداد امسال پخش شد. محصول مرکز سیمافیلم که با نگاهی متفاوت، داستانی را در دوران پیروزی انقلاب اسلامی ایران و روزهای آغازین دفاع مقدس روایت می‌کند اصلی‌ترین گزینه شبکه یک برای پخش در ایام نوروز ۱۴۰۱ است.

کتاب

به اضافه مردم

چاپ مجدد دو اثر پر فروش

انتشارات «راه‌یار» دو کتاب «به اضافه مردم»؛ ۱۰ اصل اساسی در کار فرهنگی» و «رسم جهاد؛ تجربه‌های کار جمعی در جهاد سازندگی، به روایت حسینعلی عظیمی» را بار دیگر منتشر و روانه بازار کرد. به ترتیب «مردم‌محوری»، «مشارکت‌پذیری حداکثری»، «گروه‌محوری»، «هنرمحوری»، «عملیاتی‌محوری»، «کار اجتماعی به جای کار جمعی»، «فرصت‌محوری»، «مسجد‌محوری»، «اولویت‌محوری» و «عدالت‌محوری»، عناوین فصول ۱۰گانه کتاب «به اضافه مردم» هستند.

کتاب

من زینب تو هستم

روایتی از حر دفاع مقدس

«من زینب تو هستم» دربردارنده زندگی‌یکس از خُرهای دفاع مقدس است که به قلم «معصومه محمدی» و با روایت خواهر شهید سعید نامدار، از سوی نشر ۲۷ بعثت روانه بازار کتاب شده است. این کتاب، وفاداری و عشق خواهرانه را ترسیم کرده و زندگی خواهر شهیدی را طی هشت سال جنگ تحمیلی نشان می‌دهد؛ خواهری که در حق برادر بزرگ‌تر از خودش مادری کرد. «عالیه نامدار» با مفقودی دو برادرش در یک شب، آسیب‌های عاطفی زیادی دید و به روال زندگی برنگشت. سال‌های سال رنج پرگنجی را متحمل شد، اما انتظار و این رنج پرگنج روحش را وسعت داد.

